

LUNDS
UNIVERSITET

”Jag förstår inte några ord, men jag förstår texten”

en text- och läsbarhetsanalys av nyhetsartiklar
för andraspråksbrukare

Svenska, Språk- och litteraturcentrum

Handledare: Anna W Gustafsson

Datum: 2016-08-15

Daniel Säfström

Språkkonsultprogrammet

SVEK63 Examensarbete

Sammandrag

I februari 2016 lanserade Sveriges Radio nyhetsprogrammet Radio Sweden på lätt svenska, som riktar sig till andraspråksbrukare. Den här studien undersöker hur språket i nyheterna anpassas och hur väl andraspråksbrukare förstår dem i textform. Eftersom det finns relativt lite forskning om textanpassning för andraspråksbrukare syftar denna studie till att belysa konkreta språkliga aspekter som förenklar eller försvårar läsbarheten. Studien har genomförts med två huvudsakliga metoder: textanalys av tre nyhetstexter och läsförståelseenkäter med två sfi-klasser på avancerad nivå. Resultatet visar att förekomsten av långa ord, oförklarade abstrakta begrepp och utebliven textbindning försvårar läsbarheten för deltagarna. Trots detta förstår många deltagare merparten av innehållet i två av tre texter.

Det görs också en koppling till lättlästbegreppet, eftersom det råder oenighet mellan forskare om huruvida lättläst är ett fungerande verktyg för texter riktade till andraspråksbrukare. Dock visar textanalyserna att texterna inte kan klassas som lättlästa. Därför går det varken att bekräfta eller dementera att lättläst fungerar för andraspråksbrukare.

Nyckelord: andraspråksbrukare, textanpassning, läsförståelse, lättläst

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.1.1 Om Sveriges Radio	5
1.1.2 Om ”Radio Sweden på lätt svenska”	6
1.1.3 Om målgruppen och deras behov	7
1.2 Syfte och frågeställningar	7
2. Tidigare forskning	8
2.1 Andraspråksforskning	8
2.2 Begriplighet i nyhetspråk	9
2.3 Lättläst för andraspråksbrukare	9
3. Teori	11
3.1 Hellspong & Ledins textanalys	11
3.2 Lundberg & Reichenbergs riktlinjer för lättläst	12
4. Material och metod	14
4.1 Material	14
4.1.1 Tre texter från Radio Sweden på lätt svenska	14
4.1.2 Enkät svar från fokusgrupper	15
4.2 Metod	15
4.2.1 Textanalys	16
4.2.2 Analys utifrån riktlinjer om lättläst	17
4.2.3 Fokusgrupp och enkäter med sfi-elever	18
5. Resultat	20
5.1 Resultat av textanalys	20
5.1.1 Analys av Text 1	20
5.1.2 Analys av Text 2	24
5.1.3 Analys av Text 3	27
5.2 Deltagarnas uppfattning	30
5.2.1 Sveriges Radios fokusgrupp	31
5.2.2 Grupp 1 om Text 1	31
5.2.3 Grupp 2 om Text 1	32

5.2.4 Grupp 1 om Text 2.....	34
5.2.5 Grupp 2 om Text 2.....	34
5.2.6 Grupp 1 om Text 3.....	35
5.2.7 Grupp 2 om Text 3.....	36
6. Diskussion av resultat.....	37
6.1 Slutsatser.....	39
Litteraturlösteckning.....	41

1. Inledning

I Sverige bor idag drygt en och en halv miljon människor som är födda utomlands, och som har ett annat förstaspråk än svenska. Och andelen svenskar med utländsk bakgrund fortsätter att öka. År 2015 sökte över 160 000 personer asyl i Sverige, vilket var en fördubbling av asylsökanden från året innan. I takt med att invandringen ökar växer frågan om hur Sverige ska integrera och inkludera nya medborgare i samhället. En grundläggande aspekt i frågan är det svenska språket, och alla medborgares rätt att ta till sig av och förstå viktig samhällsinformation.

Ett demokratiskt samhälle bygger på att alla medborgare har möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter, delta i samhällslivet och det offentliga samtalet. Därför behöver det offentliga språket vara tillgängligt för alla medborgare, oavsett bakgrund. Sedan 2009 har Sverige en språklag som säger just att svenskan ska vara tillgänglig för alla som bor i Sverige, och att myndigheter och andra offentliga verksamheter är skyldiga att ge den enskilde tillgång till språket. Det offentliga språket behöver alltså anpassas utifrån olika medborgargrupperns språkliga förutsättningar.

En viktig källa till samhällsinformation är nyheter. Genom nyhetsreportage kan medborgare få information om bland annat politiska skeenden, samhällsförändringar eller aktuella händelser som kan ha inverkan på deras vardag. I februari 2016 lanserade Sveriges Radio ett nyhetsprogram riktat till nyanlända. Tanken är att såväl nyhetsurvalet som språket i programmet ska vara anpassat efter lyssnarnas behov.

Det råder delade meningar om hur en text bäst ska anpassas efter andraspråksbrukare. Den nya satsningen från Sveriges Radio väcker därför en del frågor hos mig som blivande språkkonsult: hur ska innehållet bäst anpassas efter målgruppen, och finns det några generella metoder för att göra en text enklare för andraspråksbrukare? Dessa frågor ämnar jag undersöka i detta examensarbete, genom att analysera tre texter från Sveriges Radios nya nyhetsprogram samt att låta sfi-elever på avancerad nivå läsa texterna och svara på enkäter om dem.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Om Sveriges Radio

Sveriges Radio (hädanefter SR) är ett oberoende public service-företag med uppdrag att granska, bevaka och skildra hela samhället. Verksamheten finansieras av medborgarna

och har därför ett särskilt demokratiskt ansvar. Parallellt med SR:s ansvar för opartisk samhälls- och nyhetsbevakning har de ett särskilt ansvar för det talade svenska språket. Lyssnarna ska utan störningar kunna förstå och ta till sig av innehållet i sändningarna. För att SR ska vara trovärdiga i sitt arbete behöver de alltså dels spegla samhället så nyanserat som möjligt, dels använda ett språk som är tillgängligt och inkluderande för alla medborgare.

Sedan 1993 har SR sänt nyhetsprogrammet ”Klartext” som presenterar nyheter på lätt svenska. Målgruppen är personer med kognitiva funktionsvariationer, och nyheterna presenteras utifrån principerna om lättläst svenska. På senare år har Klartexts redaktion noterat ett växande antal andraspråksbrukare som lyssnar på programmet. Men det är skillnad på att förenkla språk efter andraspråksbrukare och personer med kognitiva funktionsvariationer. Därför beslutade SR att lansera ytterligare ett nyhetsprogram på lätt svenska, med andraspråksbrukare som målgrupp.

1.1.2 Om ”Radio Sweden på lätt svenska”

Den tredje februari i år lanserades ”Radio Sweden på lätt svenska”, ett nyhetsprogram som riktar sig till nyanlända. Tanken är att nyheterna som rapporteras ska väljas utifrån målgruppens behov och intressen. Innehållet ska dels vara folkbildande och förklara viktiga samhällsfunktioner i Sverige, dels informera om flyktingpolitik och andra ämnen som kan vara aktuella för nyanlända.

I programbeskrivningen står det att utbudet ska gå att använda vid sfi-undervisning, och att:

Podden och den på hemsidan tillhörande texten (som är identisk med poddens innehåll) ska vara anpassad till lyssnarnas behov av att, med ännu bristfälliga kunskaper i svenska, förstå både enkla och mer komplexa nyheter och aktuella frågor. (Bilaga 1).

Däremot står det ingenting om hur språket ska anpassas till lyssnarnas behov. Det finns inte heller några språkliga riktlinjer från SR. Utan det är istället upp till redaktionen att skapa en bild av vad ”lätt svenska” innebär. I en mejlkonversation mellan mig och två ansvariga för programmet nämnde de följande punkter för att förenkla språket:

- Rak ordföljd
- Undvika passiva verb
- Inte för långa meningar

- Använd synonymer för svåra ord
- Förklara ord som kan vara svåra, men måste vara med. Exempelvis ”Riksdagen - det svenska parlamentet”.
- Undvik metaforer och bildspråk

(Bilaga 2)

Hittills utgörs redaktionen av en person som står för såväl val av nyheter som att skriva, spela in och publicera nyheterna. Det kan tyckas som ett stort arbete för en person med tanke på hur stor och heterogen målgruppen ”nyanlända” är. Jag är intresserad av att undersöka hur arbetet kring det nya programmet ser ut. Och hur Radio Sweden på lätt svenska går tillväga för att nå ut till sin målgrupp, i linje med SR:s uppdrag att vara inkluderande och speglade av hela samhället.

1.1.3 Om målgruppen och deras behov

Andraspråksbrukare är en långt ifrån homogen grupp. Människor kommer till Sverige från alla delar av världen och skiljer sig åt bland annat i fråga om utbildning, kulturella referenser och språkbegåvning. Därför är det svårt att säga hur en bäst anpassar språket efter andraspråksbrukares behov. Det finns heller inte någon omfattande forskning om hur texter ska skrivas på ett tillgängligt sätt för andraspråksbrukare.

1.2 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med uppsatsen är att undersöka om SR lyckas att anpassa språket i nyheterna så att andraspråksbrukare kan förstå innehållet. Därtill följer två underliggande delsyften. Det första är att undersöka hur nyheterna är uppbyggda språkligt och vilka språkliga strategier som används för att anpassa innehållet i programmet efter målgruppen, eftersom det finns relativt lite forskning om vad som gör en text tillgänglig för andraspråksbrukare. Det andra delsyftet är att undersöka om språket i programmet är begripligt för alla, eller bara vissa grupper av andraspråksbrukare, med tanke på att målgruppen är väldigt bred. Mina frågeställningar rör tre nyhetstexter från Radio Sweden på lätt svenska och lyder som följer:

1. Vilka utmärkande språkliga drag finns det i texterna som verkar påverka tillgängligheten för andraspråksbrukare?
2. Vilka språkliga begränsningar har texterna för olika nivåer av andraspråksbrukare?

3. Uppfyller texterna Lundberg & Reichenbergs riktlinjer för lättläst?

2. Tidigare forskning

2.1 Andraspråksforskning

Den teoretiska grunden för denna uppsats är det relativt unga forskningsfältet andraspråksforskning. I slutet av 1960-talet började flera forskare undersöka andraspråksinläring, och fokus låg länge på andraspråkets utveckling under inlärningsprocessen (Abrahamsson, 2009:26-27). På senare år har det i Sverige bedrivits en del forskning om läsförståelse hos personer med svenska som andraspråk, vilket är relevant för denna uppsats.

Ingegerd Enström (2013) har studerat ordförråd och ordinläring hos avancerade inlärare i *Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare*. Enström betonar att ordförrådets storlek oftast är det som begränsar andraspråksbrukares läsförståelse (2013:169). Vidare menar Enström att även om en läsare förstår 95% av orden i en text är det ofta de resterande orden som innehåller mest information. De ord som förekommer mindre frekvent i en text är ofta mer kopplade till ämnet. Således begränsas läsbarheten om läsaren inte är bekant med den typen av ord (2013:170-171). Enström menar därför att andraspråksbrukare behöver förstå såväl allmänna som ämnesrelaterade ord, mindre frekventa ämnesoberoende ord och mindre frekventa vardagliga ord för att förstå autentiska texter (2013:172). Med tanke på att deltagarna i min studie är sfi-elever på avancerad nivå är Enströms studie särskilt intressant.

Även Margareta Holmegaard (2007:158) har undersökt relationen mellan ordförråd och läsförståelse. I studien *Långa ord – en svårighet för flerspråkiga studerande?* visar Holmegaard att långa, flerstaviga ord kan försvåra läsförståelsen för såväl elever med svenska som första- och andraspråk. För andraspråksbrukare var det framförallt betydelsetunga substantiv som krävde sociokulturell förförståelse, polysema ord och abstrakta läroboksord som var svåra att förstå.

Inger Lindberg (2007:35-57) menar också att andelen okända ord i en text påverkar läsförståelsen. Lindberg menar att andraspråksbrukare har svårare att lista ut okända ords betydelse genom kontexten, men att vuxna läsare har lättare att lära sig okända ord om de förekommer flera gånger i en text.

2.2 Begriplighet i nyhetspråk

I avhandlingen *Begriplighetsanalys – en forskningsgenomgång och en tillämpning på nyhetsinslag i radio och tv* (1984) går Findahl och Höjjer igenom olika metoder för att analysera vilka faktorer som påverkar begripligheten i en nyhetstext. I avhandlingen jämför Findahl och Höjjer olika analysmetoder med deras egen metod för begriplighetsanalys. I det 60-tal nyhetsinslag som analyserades återkom flera faktorer som påverkade begripligheten negativt. Några sådana faktorer var bristfälliga bakgrundsbeskrivningar, underförstådda antydningar och orsakssamband samt oförklarade nyckelbegrepp. Dessa brister, menar Findahl och Höjjer (1984:170), gör att nyheterna i första hand riktar sig till mottagare som är väl insatta i ämnet. Vidare menar de att obekanta ord och informationstyngda meningar kan försämra begripligheten till viss del (1984:64). Findahl och Höjjer resultat är intressanta för mitt område. Studien utgick ifrån ett förstaspråksperspektiv, och lyfte alltså fram att faktorer som: tydliga bakgrundsbeskrivningar, orsakssamband och tydligt förklarade nyckelbegrepp är viktiga för att förstaspråksbrukare ska förstå innehållet. Dessa faktorer borde vara minst lika viktiga för andraspråksbrukare, eftersom såväl förförståelse som ordförråd generellt är begränsade hos andraspråksbrukare. I sina rekommendationer till fortsatt forskning efterlyser de även en kombination av textanalys och studier av hur läsare uppfattar de analyserade texterna (1984:183).

2.3 Lättläst och andraspråksbrukare

Ett verktyg som används för att anpassa texter efter målgrupper med särskilda språkliga behov är *lättläst*. I *Vad är lättläst?* (2009) redogör författarna Ingvar Lundberg och Monica Reichenberg för vilka som kan behöva lättlästa texter, och hur en går tillväga rent språkligt för att göra en text lättläst. Bland annat nämner de personer med svenska som andraspråk som en målgrupp som kan behöva lättlästa texter (2009:15). De påpekar dock att forskarna inte är eniga i frågan, och att förenklade texter kan riskera att fördröja inläringen. Samtidigt betonar Lundberg & Reichenberg (2009:25) att bristande ordförståelse kan försvåra läsförståelsen hos andraspråksbrukare. Detta talar för att lättlästa texter kan gynna andraspråksbrukare.

I Jessica Badeus examensarbete *Hur lättläst är en lättläst text?* (2015) undersöks hur väl en SFI-klass förstår en lättläst myndighetstext. Studien visar att den lättlästa texten är för svår för andraspråksbrukarna, men att de förstår delar av den. Badeus (2015:43) efterfrågar också mer forskning om såväl lättläst som läsbarhet hos andraspråksbrukare.

3. Teori

Här följer beskrivningar av de teorier som ligger till grund för analysen av mitt material. De begrepp som är relevanta för textanalyserna definieras också.

3.1 Hellspong & Ledins textanalys

För att kunna analysera texternas uppbyggnad och säga något om utmärkande språkliga drag har jag utgått ifrån den analysmodell som Lennart Hellspong och Per Ledin (1997:41) presenterar i *Vägar genom texten – handbok i brukstextanalys*. Modellen bygger på en insikt om att texter är mycket komplexa, och alltid möter sina läsare i bestämda sammanhang. I modellen lyfter Hellspong & Ledin (1997:41) tre sidor av en text som är intressanta för analysen: kontexten, strukturen och stilen. I min analys används inte alla delar av modellen. Enligt Hellspong & Ledin (1997:47) är det nödvändigt att själv avgöra vilka delar av analysen som är intressanta för den givna texten för att uppnå ett värdefullt resultat.

Jag har valt att använda verktyg ur den strukturella analysen, som fokuserar på formen. En texts formella uppbyggnad kan beskrivas på tre nivåer: *lexikogrammatik*, *textbindning* och *komposition* (1997:65). Den lexikogrammatiska nivån utgörs av ordförrådet och hur enskilda ord bildar fraser, satser och meningar. I den lexikogrammatiska analysen letar man efter språkdrag som är utmärkande för texten. Det kan exempelvis vara många sammansatta substantiv, långa meningar eller passiva verb (1997:67,78,79). Jag har använt delar av den lexikogrammatiska analysen som fokuserar på ordlängd, meningslängd och abstraktionsgraden hos texternas substantiv. Eftersom tidigare forskning visat att just långa ord och meningar samt abstrakta begrepp är faktorer som försvårar förståelsen för andraspråksbrukare är dessa delar av analysen viktiga för min undersökning.

Den andra nivån handlar om textbindningen, alltså hur satser och meningar samspelar med varandra (1997:80). Hellspong & Ledin tar upp flera former av textbindning, de som är aktuella för mina analyser är *tematisk bindning* och *konnektivbindning*.

Tematisk bindning skapas med hjälp av sambandsled mellan okänd respektive känd information för läsaren (1997:84). Den kända informationen står normalt i fundamentet och kallas *tema*. Den okända, eller nya informationen kallas *rema* och ska helst stå sist i meningen. Att placera temat först och remat sist i en mening brukar kallas för tema-

rema- principen (1997:85). Utifrån denna princip kan olika meningar bindas samman genom tematisk bindning. Det enklaste sättet att skapa tematisk bindning är genom *temaupprepning* – då samma tema återkommer i flera meningar. Ett annat sätt är *temaprogession* – då temat i en mening blir tema i nästa (1997:86).

Konnektivbindningar används för att visa hur olika delar i en text hänger ihop, och kan delas in i fyra kategorier: *additiv*, *temporal*, *adversativ* och *kausal*. De additiva konnektiverna markerar tillägg, i vanligaste fall genom ordet ”och”. Temporala konnektiver som ”när” och ”då” markerar tid (1997:88). De adversativa konnektiverna visar på motsättningar i någon form. Två exempel på adversativa konnektiver är ”men” och ”dock”. Slutligen används de kausala konnektiverna för att markera orsaksförhållanden mellan olika händelser och meningar, ett exempel är ”därför” (1997:89). Den kausala bindningen är särskilt intressant för min studie, eftersom tydliga orsakssamband underlättar läsningen för personer med begränsad förförståelse. Kopplat till detta är även den tematiska bindningen intressant. En tema/rema-analys visar vilken information som presenteras som känd eller okänd, alltså vilken information som läsarna förväntas känna till eller inte.

3.2 Lundberg & Reichenbergs riktlinjer för lättläst

I Lundberg & Reichenbergs *Vad är lättläst?* (2009) presenteras flera faktorer som bidrar till att göra en text mer lättläst. En texts läsbarhet beror dels på textens utformning, dels på läsarens förkunskaper och språkliga förmåga (2009:27). Eftersom skriftspråket bara kan framföra budskap genom ord, böjningar och ordningsföljder blir läsarens kunskaper om språkets uppbyggnad viktiga för att tolka en text. Läsaren behöver också använda sina förkunskaper i olika ämnen för att kunna tolka skriven information och läsa mellan raderna (2009:27-28,30). För att öka läsbarheten i en text och göra den mer lättläst presenterar Lundberg och Reichenberg (2009:8) ett antal riktlinjer:

Lättlästa texter:

- är inte särskilt långa
- har ett personligt tilltal, dvs en föföfattarröst
- innehåller omväxlande korta och långa meningar
- innehåller ord som får meningar att hänga ihop
- undviker långa substantiv
- undviker främmande ord

- innehåller tydligt förklarade orsakssamband
- undviker passiv form
- undviker abstrakta begrepp
- använder praktiska exempel

En lättläst text måste inte uppfylla alla riktlinjer, men enligt Lundberg & Reichenberg (2009:8) följer de flesta lättlästa texter några av punkterna.

4. Material och metod

I det här kapitlet presenteras det material som ligger till grund för min undersökning, samt de metoder som använts för att samla in och analysera materialet.

Materialet består av tre nyhetstexter från Radio Sweden på lätt svenska. Texterna presenteras mer utförligt nedan. Därtill ingår enkätsvar från sfi-elever som fått läsa och höra texterna. Utöver nyhetstexterna och enkätsvaren innefattar materialet också e-postintervjuer med ansvariga från SR. Svaren på intervjuerna ligger dock inte till grund för mina resultat, utan ingår i bakgrunden till min undersökning.

Jag har använt mig av två huvudsakliga metoder: textanalys och enkäter. För att kunna besvara den första frågeställningen har texterna analyserats utifrån Hellspong och Ledins (1997) modell för brukstextanalys, med fokus på lexikogrammatik och textbinding. Den andra frågeställningen har jag försökt besvara med hjälp av enkäter som sfi-elever fyllt i efter att de hört nyhetsinslagen och läst dem i textform. Genom att kombinera dessa två metoder har jag undersökt samband mellan texternas struktur och hur väl målgruppen förstår dem. Vidare deltog jag som observatör vid SR:s fokusgrupp, och gjorde e-postintervjuer med två anställda. Eftersom dessa delar av metoden snarare ligger till grund för bakgrunden än resultatet beskrivs de endast kortfattat nedan.

4.1 Material

4.1.1 Tre texter från Radio Sweden på lätt svenska

Texterna som ligger till grund för analysen är tre olika nyhetsartiklar. Alla texter finns tillgängliga på programsidan på Sveriges Radios webbplats. Dessutom finns texterna inspelade och tillgängliga att lyssna på på samma sida. Innehållet i texterna stämmer ordagrant överens med det i de inspelade versionerna.

Urvalet gjordes i samråd med en av de personer som jobbar med programmet. De tre texterna låg till grund för en fokusgrupp som SR höll i, där en sfi-klass skulle få lyssna på inslagen och svara på frågor. De tre texterna behandlar ämnena politik, sport och underhållning, vilket är representativt för bredden i programmets nyhetsrapportering.

Den första texten, Text 1, har rubriken ”Bostadsministern lämnar sitt jobb” och är 291 ord lång (se Bilaga 3). Artikeln handlar om f.d. bostadsministern Mehmet Kaplan, som valde att lämna sin ministerpost efter att han fått kritik för en del uttalanden samt närvarat vid en middag med högerextremister. I artikeln beskrivs att Kaplan har fått

kritik och att han i samråd med Stefan Löfven har valt att avgå. Artikeln innehåller citat från både Löfven och Kaplan, som kommenterar kritiken och avgången. Slutligen nämns också att det inte har utsetts någon ersättare för Kaplan.

Text 2, ”Svenska ligan för fotboll är igång” är 114 ord lång och handlar om att fotbollsallsvenskan har startat (se Bilaga 4). Artikeln beskriver att Allsvenskan är den svenska ligan för fotboll, och sammanfattar premiärmatchen för säsongen mellan Malmö FF och IFK Norrköping. I artikeln framgår det att IFK Norrköping vann ligan förra året, men att Malmö FF vann årets premiärmatch. Matchresultatet presenteras dels i brödtexten, dels i ett citat från Radiosportens kommentatorer.

Den tredje texten, Text 3, har rubriken ”Frans vann melodifestivalen” och är 165 ord lång (se Bilaga 5). Artikeln presenterar nyheten att artisten Frans vann finalen i Melodifestivalen och att han nu ska representera Sverige i Eurovision Song Contest. Det framgår också att Melodifestivalen är en musiktävling där folk får rösta fram en vinnare. Artikeln innehåller också citat från en intervju med Frans som hölls efter att han vunnit finalen.

4.1.2 Enkät svar från sfi-elever

Utöver SR:s egna fokusgrupp ingår ytterligare två sfi-klasser i undersökningen: en klass på C-nivå och en på D-nivå. Båda grupperna läste intensivkurser, vilket innebär att de läste 25 timmar svenska i veckan. Sammanlagt deltog 30 elever från de båda klasserna. Deltagarna fick läsa och lyssna på tre nyhetsinslag och svara på enkäter om inslagen. Materialet utgörs av deltagarnas enkät svar

Urvalet baserades på den tredje frågeställningen, med syftet att jämföra hur olika avancerade andraspråksbrukare uppfattade inslagen.

4.2 Metod

Här beskrivs de metoder som använts för att samla in och analysera materialet. Jag har arbetat med metodologisk triangulering, alltså en kombination av flera olika metoder: fokusgrupper, enkäter och textanalys. Genom triangulering skapas en mer komplex bild av materialet (Alvehus, 2013:73-74). Utifrån mitt syfte är det lämpligt att studera hur programmets sändare och mottagare uppfattar det, samt att utföra textanalyser av innehållet.

4.2.1 Textanalys

För att besvara den första frågeställningen har texterna analyserats utifrån delar av det frågebatteri som Hellspong & Ledin (1997:112-114) presenterar i sin modell för lexikogrammatisk analys, och analys av textbindning. Urvalet av frågor och analyskategorier baseras på tidigare forskning om vad som gör texter mer eller mindre tillgängliga för andraspråksbrukare. Den lexikogrammatiska analysen tar fasta på textens form och lexikon, och berör bland annat meningsbyggnad, ordval och ordklasser. Analysen av textbindningen fokuserar på hur informationen i texterna kopplas samman, om det finns logiska samband mellan meningar eller om läsaren själv måste dra slutsatser eller inferenser.

Nedan presenteras de frågor jag valde ut inför mina analyser av texterna:

- Är någon särskild ordklass eller ordbildning påfallande i texten? – Beroende på vilken ordklass som är dominerande i texten går det att se hur informationstät texten är. En informationstät text, med substantiv som dominerande ordklass, kräver mer av läsaren för att hen ska ta till sig innehållet (1997: 78-79).
- Vilka typer finns det av substantiv? – Ordförståelse är en viktig aspekt för att andraspråksbrukare ska förstå helheten i en text. Och ofta är det betydelseutgång, långa och abstrakta substantiv som är svåra att förstå (se avsnitt 2.1). Därför har jag utifrån denna fråga undersökt abstraktionsgraden i substantiven och om det förekommer många långa sammansättningar.
- Hur ser nyckelorden ut, och hur lexikaliserade är de? – Nyckelord är sådana som förekommer ofta i texten och är betydelsebärande för textens innehåll (1997:72). När det gäller andraspråksbrukare blir dessa ord intressanta att analysera eftersom det kan krävas viss förkunskap för att förstå orden; och eftersom SR själva säger att de förklarar ord som de tror är obekanta för målgruppen, men viktiga att förstå för att ta till sig texterna. Därför har jag analyserat andelen abstrakta nyckelord, samt huruvida de förklaras med andra ord eller inte.
- Hur stor är andelen långa och överlånga ord? – Ord med fler än 7 bokstäver klassas som långa, och ord med fler än 14 bokstäver klassas som överlånga (1997:71). Eftersom tidigare forskning visar att ordförståelsen spelar stor roll för hur väl andraspråksbrukare kan ta till sig en text som helhet såg jag denna del av analysen som väldigt viktig.
- Vilken är den genomsnittliga meningslängden, används korta och långa meningar omväxlande? – Den genomsnittliga meningslängden för nyhetstexter

- är 13 ord (1997:75). Kortare meningar behöver inte nödvändigtvis göra texten enklare, men en hög genomsnittlig meningslängd kan indikera att texten är informationstät. Såväl Hellspong & Ledin som Lundberg & Reichenberg menar att omväxlande långa och korta meningar kan underlätta läsbarheten.
- Prägglas texterna av höger- eller vänstertyngd? – Ju mer vänstertyngd det är i meningarna, desto tyngre kan texten sägas vara, och kräver mer av läsaren (1997:77).
 - Används tema/rema-principen, och isåfall genom temaupprepning eller temaväxling? – En text som följer tema/rema-principen presenterar bekant och obekant information på ett logiskt sätt för läsaren. Samtidigt som avsaknad av tematisk bindning kan göra att information känns sammanhangslös och att texten blir osammanhängande (1997:85-86).
 - Sker den tematiska bindningen genom temaupprepning eller temaväxling?
 - Är konnektivbindningen explicit eller implicit? – Konnektivbindning används för att skapa samband mellan olika led i en text, exempelvis är det ett sätt att skriva ut orsaksförhållanden mellan händelser. Avsaknad av konnektiver antyder att läsaren förväntas se sambanden på egen hand (1997: 80-82). Med tanke på att förförståelsen hos andraspråksbrukare kan vara begränsad anser jag att en analys av konnektivbindningen är lämplig.

4.2.2 Analys utifrån riktlinjer om lättläst

För att besvara den tredje frågeställningen har jag använt Lundberg & Reichenbergs riktlinjer för lättläst text. Det råder delade meningar bland forskare om huruvida lättlästa texter är bra för andraspråksbrukare. Jag valde att ha med lättlästkriterierna för att se om texterna kan klassas som lättlästa, och om det har någon betydelse för läsarnas uppfattning av dem.

Två av punkterna i Lundberg & Reichenbergs lista har uteslutits i analyserna. Den ena handlar om personligt tilltal, vilket generellt inte används i nyhetsartiklar. Den andra är att lättlästa texter använder ”praktiska exempel”, vilket Lundberg & Reichenberg inte förtydligar. Istället för att göra en egen tolkning har jag valt att bortse från denna punkt. De riktlinjer för lättläst som jag analyserat texterna utifrån är:

Lättlästa texter:

- är inte särskilt långa
- innehåller omväxlande korta och långa meningar

- innehåller ord som får meningar att hänga ihop
- undviker långa substantiv
- undviker främmande ord
- innehåller tydligt förklarade orsakssamband
- undviker passiv form
- undviker abstrakta begrepp

Lättlästanalysen är mer subjektiv än den lexikogrammatiska analysen som presenterats ovan. Dock finns det många beröringspunkter mellan de två analysmetoderna, och analyserna av den textuella strukturen ligger till grund för resonemangen om texternas lätlästhet.

4.2.3 Fokusgrupp och enkäter med sfi-elever

För att få en bild av hur andraspråksbrukare uppfattar språket i nyheterna använde jag mig av en fokusgrupp och enkäter med sfi-elever på olika utbildningsnivå.

Fokusgruppen ordnades av Sveriges Radio, och jag deltog endast som observatör. Därför hade jag inte varit inblandad i planeringen av fokusgruppen utan dök endast upp när den skulle äga rum. Deltagarna var 15 sfi-elever på A-nivå, alltså den mest grundläggande utbildningsnivån. Deras lärare var också närvarande. Samt ansvariga från Sveriges Radio, och en tolk. Syftet med min närvaro var dels att få en uppfattning om deltagarnas förståelse, dels att studera hur de ansvariga för programmet kommunicerade med sina mottagare i direkt tal. Den första fokusgruppen låg också till grund för planeringen av mina enkäter.

Enkäterna utformades för sfi-elever på avancerad nivå. Deltagarna som svarade på enkäterna ingick i två olika sfi-klasser: en på C-nivå, en på D-nivå (de två mest avancerade utbildningsnivåerna). Vid båda tillfällena deltog jag som moderator, men det fanns också lärare närvarande.

I stället för att hålla i en fokusgruppsdiskussion, som Alvehus (2013:89) skriver om, fick de deltagarna fylla i enkäter. En risk med fokusgruppsdiskussioner är att alla deltagare inte får komma till tals, och att deras sociala relationer påverkar undersökningen (2013:89-90). Den risken undvek jag i och med att alla deltagare fick fylla i enkäter individuellt.

Deltagarna fick läsa och lyssna på de tre nyhetsinslagen tillsammans. Efter varje inslag fick de svara på fyra frågor kopplade till texterna, dessa frågor utgjorde enkäten. Samma fyra frågor användes till alla texter:

1. Tycker du att texten var lätt eller svår?
2. Var det något i texten som var svårt att förstå?
3. Var det några ord i texten som du inte förstod?
4. Vad handlade texten om?

Förutom att svara skriftligt på enkätfrågorna, ombads deltagarna också att stryka under ord de inte förstod.

5. Resultat

5.1 Resultat av textanalys

Här presenteras resultaten av mina textanalyser. De lexikogrammatiska analyserna sammanfattas i en tabell följt av en längre beskrivning av analysresultaten. Texterna finns bifogade som bilagor (se Bilaga 3, 4 och 5).

5.1.1 Analys av Text 1

Lexikogrammatik

Antal ord:	291 st
Dominerande ordklass:	substantiv
Antal långa och överlånga ord:	46 st långa ord (16%) 6 st överlånga ord (2%)
Antal sammansättningar:	4 st: statsminister, bostadsminister, Miljöpartiet, Socialdemokraterna
Nyckelord:	Mehmet Kaplan, bostadsminister, stadsminister, Miljöpartiet, Socialdemokraterna, kritik
Genomsnittlig meningslängd:	13 ord

Text 1 innehåller något fler substantiv än verb, men fördelningen är så pass jämn att det inte går att tala om substantiven som överrepresenterade i texten. Jag har dock intresserat mig mest för substantiven, eftersom det är den ordklass där textens nyckelord ingår. Egennamnet *Mehmet Kaplan* ser jag som textens tydligaste nyckelord. Utöver det är sammansättningarna *bostadsminister*, *stadsminister*, *Miljöpartiet* och *Socialdemokraterna* nyckelord utifrån vad texten handlar om. Förutom att orden är sammansättningar är de också klassade som långa eller överlånga (Hellspång & Ledin, 2013:71). Men med tanke på textens ämne är det rimligt att dessa ord finns med i texten. Sammanlagt är 18% av orden i texten långa eller överlånga, vilket jag ser som en hög siffra då en lättläst text ska undvika den typen av ord (Lundberg & Reichenberg, 2009:8). Kombinationen av långa, överlånga och sammansatta ord som nyckelord bidrar till att göra texten tung. Huruvida sammansättningarna är att betrakta som fackord eller allmänord är svårt att säga. Det beror på hur mycket förkunskap läsarna har om ämnet svensk politik. Men inget av orden kommer med någon förklaring i texten. Det framgår att Mehmet Kaplan och Stefan Löfven är bostadsminister respektive stadsminister, men inte vad dessa titlar betyder.

Ytterligare ett nyckelord i texten är *kritik*. Det är varken överlångt eller långt, men ett lexikaliserat verbalsubstantiv. Och detta ord förklaras inte heller, det framgår bara att Mehmet Kaplan har fått kritik.

På meningsnivå intresserade jag mig dels för meningslängden, dels för fundamentalslängden. Den genomsnittliga meningslängden är drygt 13 ord, vilket är en normal siffra för nyhetsartiklar (Hellspång & Ledin, 2013:75). I en lättläst text är det viktigt att växla mellan långa och korta meningar (Lundberg & Reichenberg, 2009:8). I texten om Kaplan varierar meningslängden olika mycket i olika stycken i texten. I textens andra stycke följs exempelvis en 22 ord lång mening (7) av en 8 ord lång mening (8):

(7) Och igår berättade tidningen Svenska Dagbladet att Mehmet Kaplan har jämfört Israels behandling av palestinier med hur nazisterna behandlade judar på 1930-talet.

(8) Han sa det i ett tv-program år 2009.

I andra fall, som i tredje stycket, sker ingen variation alls. Istället följs två långa meningar av varandra:

(10) Statsminister Stefan Löfven bjöd in journalister till ett möte idag, och berättade att Mehmet Kaplan slutar som minister. (11) Diskussionen om vad Mehmet Kaplan har sagt och vilka han har umgåtts med står i vägen för hans arbete som minister, säger Stefan Löfven.

Texten innehåller alltså både långa och korta meningar, men de växlar snarare mellan stycken än inuti stycken.

En annan aspekt i meningsbyggnaden är fundamentalslängden. Alltså hur många ord som står före det finita verbet i en mening. En mening med många ord i fundamentet brukar klassas som vänstertunga. Vänstertunga meningar är vanligt i byråkratiska texter och gör texter specifika snarare än allmänna (Hellspång & Ledin, 2013:77,79). Texten domineras av korta fundament och högertunga meningar. Endast en mening har fundament med fler än tre ord, och finns i ett citat från Löfven:

(11) Diskussionen om vad Mehmet Kaplan har sagt och vilka han har umgåtts med står i vägen för hans arbete som minister, säger Stefan Löfven.

Texten präglas alltså av korta fundament, vilket gör att den kan klassas som allmän. I övrigt har texten flera språkdrag som kännetecknar en specifik text, såsom hög genomsnittlig meningslängd, flera långa ord och sammansättningar samt många ord

som kan vara främmande för läsarna. Högertyngden bidrar därför till att minska informationstätheten i texten (Hellspong & Ledin, 2013:79).

Textbindning

För att undersöka hur informationen i texten hänger ihop analyserade jag den tematiska bindningen och konnektivbindningen. I min analys studerade jag om den tematiska bindningen sker genom temaupprepning eller temaprogession.

Texten präglas till stor del av temaupprepning. I rubriken och åtta av meningarna i texten utgör Mehmet Kaplan temat. I vissa meningar används dock andra referenter än hans namn, såsom ”bostadsministern” och ”han”. Detta syns exempelvis i ingressen:

(2) Bostadsministern Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb i regeringen. (3) Han har fått mycket kritik den senaste veckan.

Det sker knappt något direkt temaprogession där temat i föregående mening blir temat i nästa. Texten innehåller bara ett tydligt exempel på detta:

(15) Vi har hamnat i en situation där den jag är och det jag står för ifrågasätts.

(16) Och där dessa ifrågasättanden nu står i vägen för mina möjligheter att utträta det som krävs.

Avsaknaden av temaprogession till förmån för mycket temaupprepning gör att texten blir statisk och skapar ingen dynamik (Hellspong & Ledin, 2013:87).

Den andra typen av textbindning jag analyserade var konnektivbindningen. Texten innehåller ganska få konnektivbindningar. Med tanke på att texten återger bakgrunden till varför Mehmet Kaplan väljer att avgå är det särskilt intressant att det finns så få kausala konnektiver. Bara i fyra meningar är orsakssambanden mellan olika händelser utskrivna. I tre av meningarna refererar de tillbaka till meningen innan:

(4) Mehmet Kaplan har fått kritik för att han var på en middag med personer som har högerextrema politiska åsikter.

(13) Mehmet Kaplan säger att detta hindrar honom från att göra ett bra jobb som minister. (14) Och det är därför han slutar på sitt jobb.

(16) Och där dessa ifrågasättanden nu står i vägen för mina möjligheter att utträta det som krävs. (17) Därför väljer jag att kliva åt sidan.

(18) Det jag arbetade för är viktigare än mig själv. (19) Och jag har därför idag på morgonen begärt av statsminister Stefan Löfven att entledigas ur regeringen, sa Mehmet Kaplan.

I mening (4) uttrycker konnektivet ”för att” varför Kaplan har fått kritik. I övriga texten framgår det bara att Kaplan har fått kritik och vad han har gjort eller sagt. Men det

kopplas inte ihop. I de övriga exemplen ovan handlar det om varför Kaplan väljer att avgå. Något som är intressant är att de tre exemplen säger olika saker. Enligt mening (13) och (14) avgår Kaplan för att de ifrågasättanden som riktats mot honom hindrar hans jobb. Enligt mening (19) avgår han för att det han arbetade för ”är viktigare än han själv”. Det här skulle kunna upplevas som förvirrande.

Kausala konnektiver förtydligar hur en händelse ledde till en annan. Om sådana händelser presenteras utan kausala konnektiver behöver läsaren själv kunna dra slutsatser, eller inferenser, för att förstå hur två händelser hänger ihop (Lundberg & Reichenberg, 2009:33). Ett exempel på detta är mellan mening (2) och (3), där ett ”eftersom” hade förtydligat orsakssambandet:

(2) Bostadsministern Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb i regeringen. (3) Han har fått mycket kritik den senaste veckan.

Avsaknaden av konnektiv mellan dessa meningar gör att läsaren själv måste förstå att kritiken mot Kaplan har lett till hans avgång. Som det är skrivet nu finns risken att läsaren istället tolkar det som att Kaplan har fått kritik på grund av att han avgår.

Riktlinjer för lättläst

Utifrån analysen av den textuella strukturen framgår det att texten inte följer alla riktlinjer för lättläst. De riktlinjer som följs är att texten:

- innehåller omväxlande korta och långa meningar
- undviker passiv form
- innehåller ord som får meningarna att hänga ihop
- inte är särskilt lång

Eftersom jag fokuserade på substantiven i den lexikogrammatiska analysen har jag ännu inte nämnt något om verb i passiv form. Det beror också på att texten endast innehåller två passiva verb, *ifrågasätts* och *entledigas*. Eftersom dessa ingår i citat från Kaplan anser jag att texten ändå lever upp till riktlinjen i denna fråga.

De riktlinjer som bara delvis följs är att texten:

- innehåller tydligt förklarade orsakssamband

I analysen av textbindningen framgick det att texten innehåller få kausala konnektiver, och att de som finns inte är helt tydliga.

De riktlinjer som inte följs är att texten:

- undviker långa substantiv

- undviker abstrakta begrepp
- undviker främmande ord

Flera av nyckelorden är långa substantiv. Vidare förklaras inte ord som *bostadsminister*, *stadsminister*, *kritik*, *entledigas*, *regeringen* och *minister*. För att sammanhanget och innehållet i texten överhuvudtaget ska kunna förstås måste läsarna alltså veta vad dessa ord betyder.

5.1.2 Analys av Text 2

Lexikogrammatik

Antal ord:	114 st
Dominerande ordklass:	substantiv
Antal långa och överlånga ord:	31 st långa ord (27%) 2 st överlånga ord (2%)
Antal sammansättningar:	3 st: fotboll, premiärmatchen och halvlek
Nyckelord:	IFK Norrköping, Malmö FF, allsvenskan, matchen och fotboll
Genomsnittlig meningslängd:	7 ord

De flesta av textens substantiv dessa är långa och starkt kopplade till idrott. Några exempel är *säsongen*, *allsvenskan*, *matchen*, *mästarna*. Jag har även räknat lagnamnen *IFK Norrköping* och *Malmö FF* som substantiv. Dessa förekommer vid flera tillfällen i texten och utgör nyckelord tillsammans med *allsvenskan*, *matchen* och *fotboll*. Endast fyra av substantiven är sammansättningar, *allsvenskan*, *fotboll*, *fotbollslag* och *halvlek*. Beroende på hur insatta läsarna är i ämnet idrott och fotboll kan dessa ord ses som mer eller mindre abstrakta. Jag anser att *fotboll* och *fotbollslag* kan ses som allmänord, medan *allsvenskan* och *halvlek* är mer abstrakta för en oinsatt läsare. Det första av dessa specificeras dock vid flera tillfällen i texten, exempelvis i mening (3) och (14). Ordet *halvlek* förekommer bara en gång i ett citat från expertkommentatorer i en radiosändning. Det finns en risk att det ordet går läsare över huvudet, men ordet är inte viktigt för textens budskap.

Nästan en tredjedel (29%) av orden i texten är långa och överlånga. Det måste sägas vara en hög siffra med tanke på målgruppen. Samtidigt är majoriteten av textens långa ord, såsom *fotboll* och *matchen*, nödvändiga för ämnet. Det höga antalet långa ord tyder

på att texten är specialiserad (Hellspong & Ledin, 1997:71). Samtidigt bör det påpekas att flera av de långa orden är allmänord, såsom *svenska*, *frågade* och *lördags*.

I kontrast till den höga andelen långa ord står den genomsnittliga meningslängden, sju ord. Alla meningar i texten är ungefär lika långa. Det finns några enstaka undantag:

(13) – Vi får väl säga det, med tanke på att lagen hade varsin halvlek, sa Rickard Henriksson.

(14) Det är 16 fotbollslag som spelar mot varandra i allsvenskan.

Eftersom de flesta meningarna är ungefär lika långa varierar meningslängden inte nämnvärt. Men det finns ändå tendenser till växlande meningslängd, exempelvis i mening (3-6):

(3) Den svenska ligan för herrar, allsvenskan, har startat. (4) I lördags var det premiär. (5) I den första matchen spelade lagen Malmö FF och IFK Norrköping.

(6) IFK Norrköping vann allsvenskan förra året.

Den något omväxlande meningslängden bidrar till att lätta upp texten; och att informationen i de kortare meningarna, t.ex. (4) och (6), betonas och lyfts fram (Hellspong & Ledin, 1997:76-77). Det finns ingen övervägande vänstertyngd i meningarna. Det längsta fundamentet är sex ord långt, vilket ändå är att betrakta som relativt kort.

Sammantaget visar den lexikogrammatiska analysen att texten har en hög andel substantiv och långa ord, vilket gör den informationstät och specifik (Hellspong & Ledin, 2013:78-79). Samtidigt är många av substantiven att betrakta som allmänord. Att texten dessutom präglas av korta meningar med korta fundament drar ner det specifika intrycket (Hellspong & Ledin, 1997:79).

Textbindning

Det finns inte många exempel på varken tematisk textbindning eller konnektivbindning i texten. Det långa fundament som nämndes i föregående stycke är ett resultat av en temaproggression mellan mening (2) och (3):

(2) Nu är säsongen igång för fotboll i Sverige. (3) Den svenska ligan för herrar, allsvenskan, har startat.

Remat ”säsongen för fotboll i Sverige” i mening (2) blir temat ”den svenska ligan för herrar, allsvenskan” i mening (3). De båda meningarna uttrycker i princip samma information fast med olika ord. Samma information uttrycks egentligen också i rubriken

(1) och mening (4):

(1) Svenska ligan för fotboll är igång. (4) I lördags var det premiär.

Det är rimligt att den här informationen upprepas och uttrycks vid flera tillfällen i texten, eftersom det kan ses som textens huvudsakliga budskap. I rubriken (1) och mening (3) syns ett exempel på temaupprepning som också hjälper till att betona budskapet i texten (Hellspång & Ledin, 2013:76, 86). Det finns ytterligare exempel på temaprogession, i mening (4-6):

(4) I lördags var det premiär. (5) I den första matchen spelade lagen Malmö FF och IFK Norrköping. (6) IFK Norrköping vann allsvenskan förra året.

Remat *premiär* i (5) omformuleras till temat *den första matchen i* (6). De dyker också upp tillsammans i sammansättningen *premiärmatchen* i mening (7), vilket kan bidra till att göra den långa sammansättningen mindre abstrakt. Vidare blir remat *IFK Norrköping* i (6) tema i nästkommande mening.

När det gäller konnektivbindningen finns det ett fåtal exempel i texten. Endast i mening (2), (7) och (8) finns explicita konnektiver. Därtill finns en del tidsadverbial som hjälper till att förklara vad som har hänt när. Med tanke på textens innehåll är det rimligt att det inte finns några kausala konnektiver. Och i en text som presenterar många påståenden är det väntat att hitta få konnektiver över huvud taget (Hellspång & Ledin, 2013:89). Texten har en konstaterande karaktär och syftar främst till att berätta att allsvenskan är igång, samt vilket lag som vann premiärmatchen.

Riktlinjer för lättläst

Baserat på analysen av den textuella strukturen anser jag att texten uppfyller följande riktlinjer för lättläst:

- texten är inte särskilt lång
- texten innehåller omväxlande korta och långa meningar
- texten innehåller ord som får meningar att hänga ihop
- texten undviker passiv form

De riktlinjer som delvis följs är att texten:

- undviker främmande ord
- undviker abstrakta begrepp

Som sagt beror det på läsarnas förkunskaper hur främmande och abstrakta ord som *halvlek*, *allsvenskan* och *ligan* är. Men de flesta ord av den typen förklaras och exemplifieras i texten.

Slutligen finns det några riktlinjer som jag inte anser att texten lever upp till:

- texten undviker långa substantiv
- texten innehåller tydligt förklarade orsakssamband

Förklaringen till att dessa riktlinjer inte följs kan hittas i textens genre. De flesta av de långa substantiven är specifika för ämnet, och svåra att uttrycka med kortare termer. Men faktum kvarstår att nästan en tredjedel av orden är långa och substantiv, vilket inte går i linje med lättläst (Lundberg & Reichenberg, 2013:8). Och eftersom syftet med texten inte är att förklara hur olika händelseförlopp hänger ihop och har påverkat varandra är avsaknaden av orsakssamband väntad.

5.1.3 Analys av text 3

Lexikogrammatik

Antal ord:	165 st
Dominerande ordklass:	verb
Antal långa och överlånga ord:	28 st långa ord (17%) 6 st överlånga ord (4%)
Antal sammansättningar:	2 st: Melodifestivalen, musiktävlingen
Nyckelord:	Frans, melodifestivalen, musiktävlingen, ochvinna
Genomsnittlig meningslängd:	7 ord

Fördelningen mellan verb och substantiv är relativt jämn, men verben är något fler. Men jag har främst fokuserat på substantiven då jag framförallt intresserat mig för andelen långa ord och sammansättningar. Verben blir delvis aktuella när det gäller textens nyckelord.

Substantiven utgör omkring en femtedel av orden i texten, med egennamnet *Frans* inräknat. Det är ett av textens nyckelord och förekommer sex gånger i texten. Utöver *Frans* är *melodifestivalen* och *musiktävlingen* de mest förekommande nyckelorden. Verbet *vinna* förekommer i formerna *vann*, *vinna* och *vinner*, samt som verbalsubstantiv i *vinnare*. Jag räknar alla dessa som olika former av samma ord, och ser därför även

vinna som ett nyckelord. Det förekommer, i de olika formerna som presenterats ovan, sammanlagt sex gånger i texten.

De långa och överlånga orden utgör tillsammans en dryg femtedel av texten (21%). De överlånga orden är sammansättningarna tillika nyckelorden *melodifestivalen* och *musiktävlingen*. Av dessa ser jag *melodifestivalen* som lexikaliserat, då det kräver förförståelse och inte är ett känt begrepp i alla delar av världen. Dock specificeras det med hjälp av just *musiktävlingen* i mening (2) och (4). Både *musik* och *tävling* ser jag som allmänord, vilket gör att sammansättningen av de båda orden inte kräver samma förförståelse från läsarna som *melodifestivalen*. Med det sagt blir sammanhanget i hela texten svårt att förstå om läsare inte förstår vad som menas med *tävling* eller *musiktävling*. Det närmaste dessa ord kommer en definition i texten är i mening (6) och (7):

(6)Tävlingen visades på tv och sändes på radio.(7) Publiken fick rösta på den låt de tyckte var bäst.

Här kan läsare utan förförståelse för ordet *tävling* få reda på att en tävling har visats på tv och sänts i radio, samt att röstning från publiken ingår i tävlingsmomentet. Däremot måste läsarna själva dra slutsatsen att den artist som fått flest röster blir vinnare i tävlingen.

Många av de övriga långa orden är tydligt kopplade till musik och tävlings-sammanhang. Exempel på ord är *artisten*, *vinnaren*, *finalen*, *publiken* och *tävlingen*. Men det finns också långa ord som *varandra*, *chockad*, *förträngt* och *representera* som inte är lika knutna till ämnet. De överlånga orden utgör 4% av texten, vilket är genomsnittet för bruksprosa, medan de långa orden ligger ca 10% under genomsnittet (Hellspong & Ledin, 1997:71). Alltså är andelen långa ord relativt låg, medan andelen överlånga ord är hög för en lättläst text. Den jämna fördelningen av substantiv och verb minskar informationstätheten i texten, trots andelen långa och överlånga ord (Hellspong & Ledin, 1997:78).

Den genomsnittliga meningslängden är drygt sju ord. De längsta meningarna är 13 ord långa och ingår i ett citat från en intervju med Frans:

(15) Och samtidigt så har jag förträngt allting och inte försökt tänka på det.

(17) Och när man vinner... ja, jag blev lite chockad...lite chockad, sa Frans.

I övrigt är de allra flesta meningarna runt sju ord, vilket gör att meningslängden inte växlar särskilt mycket. Därför kan texten upplevas lösryckt och det finns en risk att sammanhanget mellan meningarna inte framgår (Hellspong & Ledin, 1997:76-77).

Textbindning

För att skapa sammanhang mellan meningarna i texten behövs textbindning. Jag har undersökt den tematiska bindningen och konnektivbindningen i texten.

Det förekommer en del temaupprepning i texten; *Frans* är tema i nio meningar inklusive rubriken. Förutom egennamnet används referenterna *Artisten Frans*, *han* och *jag*. Nyckelordet *melodifestivalen* ingår i remat i flera meningar, samt som tema i mening (6). Då skrivs det dock som *tävlingen*, vilket refererar tillbaka till remana *musiktävlingen melodifestivalen* i mening (2) och (4). Jag betraktar dock inte detta som en temaprogession då meningarna inte kommer direkt efter varandra.

Det finns däremot exempel på tydlig temaprogession. Exempelvis blir remat *i lördags* i mening (4) temat *då* i mening (5), och remat *musiktävlingen Eurovision Song Contest* i mening (18) blir temat *den* i mening (19).

Texten innehåller få konnektivbindningar. De som finns är antingen additiva *och* eller temporala *då* och *nu*. I mening (4-8) är avsaknaden av konnektiver påtaglig:

- (4) Finalen i musiktävlingen Melodifestivalen var i lördags. (5) Då tävlade 12 artister mot varandra. (6) Tävlingen visades på tv och sändes på radio.
- (7) Publiken fick rösta på den låt de tyckte var bäst. (8) Över 12 miljoner röster kom in under kvällen.

Tillsammans kan dessa meningar sägas precisera hur musiktävlingen går till. Det nämndes redan under föregående rubrik att läsarna själva måste dra slutsatsen att den artist som får flest röster vinner tävlingen. Mellan mening (6) och (7) behöver läsarna också förstå att *publiken* utgörs av de som såg tävlingen på tv eller lyssnade på radio. Den informationen är kanske inte nödvändigt för att förstå textens huvudbudskap – att Frans vann – men snarare för att förstå hur tävlingen går till.

Riktlinjer för lättläst

Slutligen har jag analyserat vilka riktlinjer för lättläst texten lever upp till. Utifrån den lexicogrammatiska analysen anser jag att texten lever upp till två riktlinjer:

- texten är inte särskilt lång
- texten innehåller ord som får meningar att hänga ihop

Angående den andra punkten är jag tveksam. I vissa delar av texten saknas tydliga konnektiver. Samtidigt bidrar temaupprepningen av *Frans* till att förtydliga sammanhanget.

Texten lever delvis upp till tre riktlinjer:

- texten undviker passiv form
- undviker abstrakta begrepp
- undviker främmande ord

Det finns två passiva verb i mening (6): *visades* och *sändes*. I övrigt finns inga passiva verb. När det gäller abstrakta begrepp och främmande ord kräver sammanhanget att ord som *melodifestivalen* och *rösta* ingår. Däremot hade ord som *förträngt* och *representera* kunnat undvikas.

Texten lever inte upp till följande tre riktlinjer:

- texten innehåller omväxlande korta och långa meningar
- texten undviker långa substantiv
- texten innehåller tydligt förklarade orsakssamband

Variationen mellan meningarna är väldigt liten, de allra flesta är runt sju ord långa. Substantiven utgör en femtedel av texten, många av dessa är långa eller överlånga. De överlånga är dessutom lika många som i allmän bruksprosa. Slutligen finns inga kausala konnektiver, trots att de hade kunnat användas för att förklara exempelvis hur röstningen ledde fram till Frans vinst.

5.2 Deltagarnas uppfattning

Här redovisar jag hur deltagarna i SR:s fokusgrupp, samt de som fyllde i enkäter har uppfattat texterna. Den första fokusgruppen, som ordnades av SR, nämns bara kortfattat eftersom den visade sig ge bristande resultat. Därefter följer resultaten av mina egna fokusgrupper. Jag betecknar klassen som läste på D-nivå som *grupp 1*, och de som läste på C-nivå som *grupp 2*.

5.2.1 Sveriges Radios fokusgrupp

Den fokusgrupp som SR hade bjudit in för att lyssna på och diskutera nyheterna bestod av en sfi-klass på A-nivå. Deltagarnas kunskaper i svenska var dock så pass knappa att de behövde tolk för att förstå instruktionerna. Därmed blev det också svårt för dem att förstå innehållet i nyheterna. De fick heller inte tillgång till texterna, utan hörde endast nyheterna. Vidare spelades inte inslaget om Mehmet Kaplan upp, då en av de ansvariga ansåg att det skulle vara för svårt.

Det sammantagna intrycket var att nyheterna var för svåra för deltagarna. De flesta uppfattade några ord, men hade svårt att svara på frågor om sammanhanget. Genom att diskutera och ställa frågor till tolken, samt lyssna igenom inslagen flera gånger hävdade några av deltagarna att de förstod mer.

5.2.2 Grupp 1 om Text 1

Grupp 1 utgjordes av en sfi-klass som läste på D-nivå, alltså den mest avancerade nivån. Majoriteten av deltagarna gav inga entydiga svar om ifall texten var lätt eller svår. Exempelvis uttryckte flera deltagare att texten var ”mellan”, ”lagom”, ”ganska lätt” eller ”inte så svår”. Endast en deltagare tyckte att texten var svår, medan två deltagare tyckte att texten var lätt. En deltagare svarade ”Jag tycker att texten var inte så lätt och inte så svår. Jag förstod allt”. Den sista meningen skulle kunna tolkas som att texten var lätt för deltagaren. Men den första meningen antyder snarare att hen, likt majoriteten, tyckte att texten var ”mellan”.

De flesta svarade att det fanns flera eller många ord som var nya och obekanta för dem. Samtidigt skrev flera deltagare att de trots detta förstod innehållet i texten. Alla deltagare har gett exempel på ord som de tyckte var svåra eller inte förstod. Inget ord har markerats som svårt av samtliga deltagare, men följande ord har markerats av åtminstone hälften: *kliva*, *krävs*, *ifrågasätter* (samt *ifrågasätts* och *ifrågasättanden*), *umgåtts*, *uträtta*, *entledigas* och *hindrar*.

I svaret på den sista frågan ombads deltagarna att kort sammanfatta vad texten handlade om. Alla utom två visade att de uppfattat att texten handlade om Mehmet Kaplan. Några av dessa deltagare utvecklade sina svar och skrev att texten handlade om hans avgång, samt att Kaplan haft posten som bostadsminister. I vissa av svaren visade deltagarna också att de förstod att artikeln förklarade bakgrunden och orsakerna till

Kaplans avgång. Det märks exempelvis i svaren ”Texten handlade om bostadsminister Mehmet Kaplan och varför han lämnade sitt jobb i regeringen” och ”...Mehmet Kaplan som lämnar sitt jobb i regeringen för att han fått mycket kritik den senaste veckan”. De deltagare som svarat på liknande sett verkar alltså ha förstått att texten handlar om bostadsministern Mehmet Kaplan, och att han avgått för att han fått mycket kritik. Men ingen av deltagarna har skrivit något om varför Kaplan har fått kritik.

Kopplingarna mellan Kaplans handlanden och uttalanden och hans avgång har alltså gått samtliga deltagare över huvudet, av enkätsvaren att döma. Detta märks extra tydligt i en deltagares svar. På fråga 5 svarade hen att ”Texten handlade om Mehmet Kaplan som arbetade som minister”. Och på fråga 3 svarade samma deltagare att det var svårt att förstå ”Varför Mehmet Kaplan slutar som minister”. Andra deltagares svar visar att de antingen missat stora delar av textens innehåll eller sett annan information än den om Kaplans övergång som huvudtema. Det märks i svar som ”Texten är om Mehmet Kaplan”, ”Om en minister som var med personer som har högerextrema politiska åsikter” och ”Jag handlade om politik i texten”. Även om inget av dessa svar är felaktiga visar de inte att deltagarna förstått informationen om Kaplans avgång.

5.2.3 Grupp 2 om Text 1

Knappt hälften av deltagarna i grupp 2, som läste på C-nivå, svarade att texten varken var lätt eller svår, utan ”mellan” (eller liknande formuleringar). Fem deltagare tyckte att texten var lätt, medan fyra svarade att den var ”svår”, ”lite svår” eller ”inte lätt”. I svaren från de övriga deltagarna framgår det inte riktigt hur de upplevde texten, de svaren är ”Ja” och ”Jag förstår vad håller det”.

De flesta av deltagarna uppgav att de inte förstod alla ord eller längre stycken av texten, såsom ”Vad Kaplan har sagt till journalisterna” eller ”Jag förstår inte varför han lämnar sitt jobb”. Det enda ord som fler än hälften av deltagarna inte förstod är *ifrågasätter* (även i formerna *ifrågasätts* och *ifrågasättanden*). Knappt hälften av deltagarna (9 personer) markerade också *umgåtts*. Utöver de två orden är spridningen stor på vilka ord deltagarna inte förstod. Det var flera deltagare som inte förstod nyckelorden *kritik* och *bostadsminister*. Dessutom har en eller flera deltagare markerat andra viktiga ord som *Miljöpartiet*, *Socialdemokraterna*, *Löfven* och *Mehmet Kaplan*, samt frasen *slutar som minister*.

Sju av deltagarna har inte markerat några ord som de inte förstod. En av dessa svarade dock att det fanns ord i texten hen inte förstod, men gav alltså inga exempel. Svaren från de övriga sex antyder att de förstod alla ord i texten. Men av dessa deltagare har endast en gett ett någorlunda utvecklat svar på sista frågan: ”Texten handlade om bostadsministern lämnar sitt jobb”. De övriga deltagarna som sa sig förstå alla ord har bara svarat ”Mehmet Kaplan” eller ”politik i Sverige” på sista frågan.

Endast en av deltagarna i grupp 2 verkar ha uppfattat kopplingen mellan kritiken mot Kaplan och hans avgång: ”bostadsministern [...] som slutade därför han hade fått mycket kritik den senaste veckan”. En annan deltagare svarade att texten handlade ”...om en bostadsministern som har fått kritik”. Samma deltagare uppgav på fråga 2 att hen uppfattat huvudtanken i texten. Men utifrån svaret på sista frågan framgår det inte om deltagaren har förstått att kritiken har lett till Kaplans avgång. Vidare har några enstaka deltagare svarat att texten handlade om varför Kaplan fick lämna sitt jobb, dock utan att nämna kritiken mot honom i sina svar. Förutom det första exemplet ovan har ytterligare två deltagare uppfattat någon form av orsaksförhållande i texten. De svaren är: ”Om Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb i regeringen för att han jämfört Israels behandling av palestinier” och ”Bostadsministern vem lämnat sitt jobb. Han sade att andra personer stå i vägen när han arbetade som minister”. Det första exemplet av dessa två är det enda där en deltagare uttryckligen har sett Kaplans uttalanden som en orsak till hans avgång. Det andra exemplet visar att deltagaren har förstått att det fanns bakomliggande orsaker till Kaplans avgång, även om deltagaren har tolkat orsakerna något felaktigt.

Trots att flera deltagare svarat att de tycker texten var lätt, och att de förstod alla ord, har alltså ingen av dem visat att de uppfattat vad som orsakat kritiken som ledde till Kaplans avgång. Den enda deltagare som kan sägas ha sett denna koppling nämnde inte kritiken i sina svar. Färre än hälften av deltagarna har skrivit något om kritiken mot Kaplan eller hans avgång. Bland de övriga har majoriteten svarat att texten handlade om Mehmet Kaplan. Två deltagare har skrivit svar där det inte framgår hur mycket de har förstått: ”Texten handlar bra” och ”Dom pratar om politik om problem för landen”. Därtill finns en deltagare som inte svarade alls på den sista frågan.

5.2.4 Grupp 1 om Text 2

Sju av de tio deltagare som svarade på enkäten tyckte att texten var lätt. Tre av dem klassade texten som svår. Sammanlagt 14 av textens 115 ord markerades som svåra att förstå. Dock har hälften av deltagarna markerat endast ett, eller inget ord alls.

Något som märks tydligt är att formuleringen ”varsin halvlek” var svår att förstå. Sju av deltagarna markerade *varsin*, fyra av dessa markerade hela formuleringen. I övrigt är majoriteten av de markerade orden tydligt kopplade till idrott och fotboll, såsom *allsvenskan*, *lagen*, *matchen*, *säsongen* och *favorittippade*. Det framför allt substantiv och långa ord som har markerats som svåra att förstå.

I svaren på sista frågan visar majoriteten av deltagarna att de förstått textens budskap – att allsvenskan är igång och vilket lag som vann premiärmatchen. Två av de deltagare som tyckte texten var svår verkar ändå ha uppfattat det mesta:

”Texten handlade om svenska fotboll lagar som spelar mot varandra i allsvenskan och vad som händer i spel mellan lagen Malmö FF och IFK Norrköping”.

”Den texten om Malmö FF som vann premiärmatchen i lördags”.

Trots att några deltagare såg texten som svår, och att många markerade flera av textens nyckelord som svåra, visar alla att de uppfattat åtminstone delar av det huvudsakliga budskapet. I svaren på sista frågan har vissa deltagare fokuserat på att allsvenskan är igång, andra på resultatet i matchen mellan Malmö FF och IFK Norrköping. Några deltagare har skrivit både och i sina svar. Av de två deltagare som hävdade att inga ord var svåra har en svarat att ”Texten handlade om svenska ligan i fotboll”. Den andra deltagaren gav ett mer utvecklat svar:

”Texten handlade om två fotbollslag som har spelat. De var MFF och IFK. Den text handlade också om vem ska bli svenska mästare av de 16 fotbollslag”.

5.2.5 Grupp 2 om Text 2

Ingen av deltagarna tyckte att texten var svår. Majoriteten har svarat att den var lätt eller ”inte svår”. En deltagare tyckte att den var ”jättelätt”. Två deltagare gav svaret ”50%” vilket jag tolkar som att texten var mellan lätt och svår.

Nästan hälften av deltagarna markerade inga ord som svåra. En av dem har dock svarat att det fanns två - tre ord som var svåra att förstå, men inte markerat dem. De flesta av de övriga deltagarna markerade bara enstaka ord. De ord som har markerats av flest är *säsongen*, *favorittippade* och formuleringen *varsin halvlek*. Nästan alla ord som

markerats är långa substantiv. Tre av textens fyra sammansättningar har markerats av minst en deltagare.

I svaret på sista frågan har de flesta svarat att texten handlar om den svenska ligan i fotboll och vilka lag som möttes i premiärmatchen. Det finns dock en del mindre utvecklade svar. Många av dem är skrivna av deltagare som svarade att texten var lätt, att de förstod allt och att det inte fanns några svåra ord. Exempel på deras svar på sista frågan är:

”Texten handlar om fotboll i Sverige”

”Texten handlade om fotboll säsongen”

”Det handlar om ett spel från två olika länder”

”Det finns handlar i texten bra som att jag kan förstår”

De två första svaren stämmer förvisso. Men med tanke på att deltagarna som skrev dem hävdade att de förstod allt hade det varit väntat med mer utvecklade svar som också rörde matchen. Det tredje svaret tyder på att deltagaren inte alls har uppfattat innehållet i texten, mer än möjligtvis att fotboll skulle kunna beskrivas som ”ett spel”. Det sista svaret säger ingenting om innehållet i texten. Dock kan otydligheten i svaret bero på deltagarens förmåga att uttrycka sig i skrift. Men det framgår alltså inte om hen har förstått texten.

5.2.6 Grupp 1 om Text 3

De flesta deltagarna ansåg att texten var lätt. En tyckte att den var svår. Åtta av deltagarna markerade svåra ord, men endast tre av dem markerade fler än två ord. Alltså har majoriteten av deltagarna förstått majoriteten av orden i texten. Ordet *förträngt* markerades av sex deltagare. I övrigt är det bara *sändes* och *melodifestivalen* som har markerats av fler än en deltagare.

I svaren på sista frågan har nästan alla deltagare svarat dels att texten handlade om melodifestivalen, dels att Frans vann. Några av dem har också utvecklat svaret och skrivit att Frans ska tävla för Sverige i Eurovision Song Contest. De minst utvecklade svaren är ”Jag handlade om musik” och ”Musiktävlingen melodifestivalen”. Det sista svaret kommer från den deltagare som tyckte att texten var svår. Hens svar på sista frågan visar inte om innehållet har gått fram. Formuleringen ”musiktävlingen melodifestivalen” upprepas flera gånger under texten, och det kan vara så att deltagaren har förstått att det är viktigt för innehållet utan att förstå exakt vad det innebär.

Deltagaren som svarade att texten handlade om musik har svarat att texten var lätt, och att hen förstod allt i texten utom ordet *förträngt*. Svaret på sista frågan visar dock inte att deltagaren har förstått hela texten.

5.2.7 Grupp 2 om Text 3

Ingen av deltagarna tyckte att texten var svår. Förutom en som svarade ”50%” tyckte alla att den var lätt, eller svarade att de förstod. Samtidigt uppger några att det fanns delar i texten som var svåra att förstå. En deltagare förstod inte hur röstningen fungerade, en annan tyckte att Frans uttalanden var svåra att förstå. Men de allra flesta uppger att det förstod allt, och har heller inte markerat några svåra ord.

Av de sju deltagare som markerade svåra ord tyckte tre att *förträngt*, *tävlade* och *tävlingen* var svåra. Andra ord som markerades av en eller två deltagare var *musiktävlingen*, *sändes*, *chockad* och *rösta*. Det är framför allt verb som har markerats. Därtill har tre substantiv och ett adjektiv markerats. De allra flesta av de markerade orden är långa ord.

Utifrån svaren på sista frågan framgår det att många deltagare har förstått att texten handlar om en musiktävling som heter Melodifestivalen, och att Frans har vunnit. Två av dem har också dragit slutsatsen att en vinst i Melodifestivalen leder till deltagande i Eurovision Song Contest, trots att det inte finns några kausala konnektiver i texten. Det märks i svar som ”...han vann melodifestivalen [...] det betyder att han ska representera Sverige i Eurovision”. Två andra deltagare verkar ha tagit fasta på den del av texten som handlar om Eurovision Song Contest och tolkat det som det viktigaste i texten, vilket märks i svaren: ”texten handlar om europeiska musiktävlingen, Melodifestivalen” och ”Den texten pratar europeiska musiktävlingen”. Endast ett svar är så pass utvecklat att det inte framgår om deltagaren har förstått texten: ”Handlar texten ganska bra”.

6. Diskussion av resultat

Resultatet av textanalyserna och enkätsvaren visar att det finns flera aspekter som påverkat deltagarnas förståelse av texterna. Samtliga texter innehåller långa ord, fackord som i vissa fall inte förklaras, och relativt få exempel på textbindning. Enligt tidigare forskning är det exempel på språkliga drag som kan försvåra tillgängligheten för andraspråksbrukare. Trots att de ansvariga för programmet säger sig undvika svåra ord, och förklara dem när de behöver användas, finns flera exempel i texterna när det inte sker. Så är fallet med flera av de ord som deltagarna markerat som svåra i samtliga texter. Alltså ställer texterna i vissa fall för höga krav på läsarnas ordförråd.

Ingen av deltagarna förstod hela Text 1, däremot förstod många merparten av Text 2 och 3. Gemensamt för alla texter var att de innehöll ord och formuleringar som deltagarna inte förstod. Generellt var det långa, sammansatta substantiv som var svåra. Men också en del passiva verb och bildliga uttryck som att ”kliva åt sidan”. Text 1 är längst och har flest svårmarkerade ord. Samtidigt har Text 1 procentuellt sett minst antal långa och överlånga ord. Alltså var det inte bara långa ord som var svåra för deltagarna, även om de flesta av de svårmarkerade orden var långa.

Text 1 var alltså den som flest deltagare hade svårt att förstå. Resultatet av textanalysen visade att texten hade en hög genomsnittlig meningslängd, många långa ord, oförklarade abstrakta begrepp och få utskrivna orsakssamband. Utifrån enkätsvaren framgår det att det framför allt var långa ord som deltagarna inte förstod, och att ingen såg sambanden mellan varför Kaplan hade fått kritik och att kritiken ledde till hans avgång. Dessa resultat bekräftar den tidigare forskning som säger att långa ord och betydelsefulla substantiv kan försvåra läsbarheten för andraspråksbrukare (Holmegaard, 2007:158). Men framför allt stärker det Findahl & Höijers slutsatser om att icke utskrivna orsakssamband försämrar läsbarheten för läsare som saknar viktiga förkunskaper (1984:170).

Flera deltagare visade i enkätsvaren att de förstod merparten av Text 2 och 3. Gemensamt för dessa två texter var att de var kortare, och hade en mycket lägre genomsnittlig meningslängd, än Text 1. Det var också betydligt färre ord som markerades som svåra av deltagarna än i Text 1. Men i likhet med resultaten kring Text 1 var det framför allt långa ord som deltagarna inte förstod. När det gäller textbindningen fanns relativt få utskrivna konnektiver i både Text 2 och 3. Men med

tanke på de ämnen som texterna berörde påverkar inte avsaknaden av konnektiver läsförståelsen lika mycket som i Text 1. Det märks i enkätsvaren där flera deltagare från båda grupper har uppfattat huvuddragen i Text 2 och 3, och kunnat sammanfatta texterna i stora drag.

Utifrån enkätsvaren framgår det alltså, något väntat, att långa ord var svåra att förstå för många deltagare. Men trots att Text 2 och 3 hade ett högre procentuellt antal långa ord hade deltagarna lättare att förstå dessa texter. Alltså är det inte bara texternas lexikon som spelar roll för andraspråksbrukares förståelse. Den huvudsakliga anledningen till att ingen av deltagarna lyckades förstå helheten i Text 1 är enligt mig avsaknaden av utskrivna orsakssamband. Eftersom texten beskriver ett händelseförlopp och utspelar sig i såväl då- som nutid hade kausala konnektiver kunnat länka samman informationen på ett tydligare sätt. I Text 2 och 3 fanns inte heller särskilt många kausala konnektiver, men eftersom dessa texter inte behandlar lika komplexa händelseförlopp lyckades deltagarna med större framgång förstå huvudbudskapen. I den tidigare andraspråksforskning som jag tagit del av nämns inte textbindning som en viktig faktor för läsförståelsen. Däremot nämns det i Findahl & Höijers forskning om nyhetstexter.

Min andra frågeställning berörde om texternas tillgänglighet varierade beroende på andraspråksbrukares utbildningsnivå. Utifrån enkätsvaren framgår det att deltagarna på D-nivå generellt förstod fler av orden i samtliga texter. Däremot är spridningen större när det gäller hur väl deltagarna lyckats sammanfatta texterna med egna ord. I båda grupper finns det dels de som har gett utvecklade svar, dels de vars svar inte visar att de har förstått texterna. Därför går det inte att dra några säkra slutsatser om huruvida texterna lämpar sig för någon viss sfi-nivå. Det som kan konstateras är att Text 1 var för svår för samtliga deltagare. I övrigt verkar det skilja sig på individnivå, då det finns vissa elever på C- nivå som har förstått mer än vissa elever på D-nivå.

När det gäller riktlinjerna för lättläst lever alla texter upp till att undvika passiva verb (även om de förekommer i enstaka fall), att inte vara särskilt långa och att innehålla ord som binder samman meningar. Men alla texter innehåller långa ord och i någon mån abstrakta begrepp eller främmande ord. Dessutom saknas tydligt markerade orsakssamband i många fall. Jag anser inte att texterna lever upp till tillräckligt många riktlinjer för att klassas som lättlästa. Alltså kan jag inte dra några slutsatser kring huruvida lättlästa texter underlättar för andraspråksbrukare eller ej.

Ett förslag till framtida forskning, som också är en kritik mot mitt metodval, är att genomföra liknande läsförståelsetest med olika versioner av samma texter. Med mer tid hade jag kunnat göra omarbetade versioner av Text 1, 2 och 3 där jag förklarade svåra ord och skrev ut fler orsakssamband. En sådan undersökning hade kunnat ge mer säkra svar på vilka språkliga faktorer som påverkar andraspråksbrukares läsförståelse. Enkäterna skulle också kunna kompletteras med intervjuer där deltagarna får svara muntligt på frågor om texterna. I min undersökning finns det risk för att enkätsvaren inte gör deltagarna rättvisa, möjligen hade de kunnat ge mer utvecklade svar i intervjuer. Jag hade heller inte möjlighet att träffa någon sfi-klass på B-nivå, vilket hade varit intressant i en framtida studie.

6.1 Slutsatser

Utifrån mina frågeställningar kan jag dra ett antal slutsatser av min undersökning. Alla texter som jag analyserat innehåller språkliga drag som försvårar förståelsen för andraspråksbrukare. Framför allt är det långa ord, oförklarade abstrakta begrepp och avsaknaden av textbindning som utgör hinder. Dessa slutsatser stärker delar av den tidigare forskning som bedrivits inom området. Text 1 var för svår för samtliga deltagare, vilket jag främst ser beror på avsaknaden av kausala konnektiver. I båda grupperna fanns det dels de elever som förstod merparten av Text 2 och 3, dels de som inte gjorde det. Därför går det inte att säga huruvida texterna lämpar sig för någon viss nivå av sfi-elever. Det står dock klart att texterna är för svåra för elever på A-nivå, vilket märktes i SR:s fokusgrupp. Eftersom att ingen av texterna kunde klassas som lättläst går det heller inte att säga något om huruvida riktlinjerna för lättläst är applicerbara för att anpassa texter för andraspråksbrukare.

Eftersom enkäterna till stor del fokuserade på ordförståelse går det främst att dra slutsatser om vilken typ av ord som försvårar läsningen. I fortsatta studier hade det varit intressant att jämföra en originaltext med en omarbetad text, där svåra ord undviks eller förklaras i större utsträckning. Genom en sådan studie vore det möjligt att se om det finns andra faktorer som försvårar läsningen för andraspråksbrukare, än de som redan nämnts i tidigare forskning. På samma sätt hade det varit intressant att göra lättlästa versioner av originaltexterna för att se om det gör dem lättare att förstå. Vidare hade enkäterna med fördel kunnat kompletteras med intervjuer. Det går inte att bortse ifrån

att deltagarnas skrivförmåga kan ha gett missvisande svar i denna studie. En enkät med mer detaljerade frågor kombinerat med intervjuer där deltagarna får prata om texterna hade gett en mer rättvisande bild av hur texterna upplevs.

En faktor som jag inte tog med i min undersökning var att deltagarna både fick lyssna och läsa på texterna. Jag har inte gjort någon analys av de upplästa texterna eller hur deltagarnas hörförståelse påverkade enkätsvaren. Det vore intressant att göra en mer ingående studie av hur den här typen av texter skrivs, eftersom de går att betrakta som talmanus. Om texterna i första hand är tänkta att lyssnas på, är kanske en analys av andraspråksbrukares hörförståelse mer intressant i sammanhanget. Vidare hade det varit intressant att jämföra hur texterna upplevs för någon som läser dem eller lyssnar på dem, istället för att göra båda samtidigt som i denna studie.

I slutändan blir min viktigaste slutsats att det behövs mer forskning om språkpassning för andraspråksbrukare. Inte minst för att det ur demokratisk synvinkel är en aktuell, viktig och sannolikt växande fråga. Att Sveriges Radio har lanserat Radio Sweden på lätt svenska ser jag som ett tydligt tecken på detta. Och även om deltagarna i denna studie inte förstod samtliga texter fullt ut tycks det finnas en medvetenhet och en vilja från Sveriges Radio att göra nyheterna så tillgängliga som möjligt. Samtidigt är det anmärkningsvärt att statliga Sveriges Radio, som har ett särskilt ansvar som utgivare av samhällsinformation för alla medborgare, inte har några språkliga riktlinjer som baseras på forskning. För att kunna förmedla nyheter på ”lätt svenska” behövs mer underlag för vad som gör språket enklare för målgruppen. Sådan forskning skulle givetvis vara viktig och användbar för fler offentliga aktörer än Sveriges Radio; och aktuell för nuvarande och blivande språkkonsulter.

Litteraturförteckning

- Alvehus, Johan (2013) *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. Stockholm: Liber ISBN: 978-91-47-09915-3
- Abrahamsson, Niclas (2013) *Andraspråksinläring*. Upplaga 1:6. Lund: Studentlitteratur ISBN: 978-91-44-01995-6
- Badenius, Jessica (2015) *Hur lättläst är en lättläst text? Analys och jämförelse av en svensk text och dess lättlästa version i teori och praktik*. Examensarbete: Umeå universitet. Tillgänglig på: <http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:821864/FULLTEXT01.pdf>
- Enström, Ingegerd (2014) *Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare*. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) (2014) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur
- Findahl, Olle & Höijer, Birgitta (1984) *Begriplighetsanalys – en forskningsgenomgång och en tillämpning på nyhetsinslag i radio och TV*. Lund: Studentlitteratur ISBN: 91-44-22441-9
- Hellspong, Lennart & Ledin, Per (1997) *Vägar genom texten – handbok i bruxtextanalys*. Upplaga 1:16. Lund: Studentlitteratur ISBN: 978-91-44-37301-0
- Holmegaard, Margareta (2007) I: Lindberg, Inger & Johansson Kokkinakis, Sofie (red.) (2007). *OrdiL: en korpusbaserad kartläggning av ordförrådet i läromedel för grundskolans senare år*. Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk, Göteborgs universitet
- Lindberg, Inger (2007) *Forskning om läromedelsspråk och ordförrådsutveckling*. I Lindberg, Inger & Johansson Kokkinakis, Sofie (red.) (2007). *OrdiL: en korpusbaserad kartläggning av ordförrådet i läromedel för grundskolans senare år*. Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk, Göteborgs universitet
- Lundberg, Ingvar & Reichenberg, Monica (2009) *Vad är lättläst?* Andra tryckningen. Specialpedagogiska skolmyndigheten. Tillgänglig på: http://www.butiken.spsm.se/produkt/katalog_filer/Nr00146.pdf

Bilagor

Bilaga 1: Programbeskrivning av Radio Sweden på lätt svenska.

Radio Sweden på lätt svenska.

Under året som gått har stora grupper flyktingar kommit till Sverige från olika håll som ska införlivas i det svenska samhället. Detta påverkar också Sveriges Radio, som självklart ska bidra till att inkludera nya svenskar i hela vårt utbud. Med de språkkompetenser och relationer till publiken som redan finns på Radio Sweden kan Sveriges Radio, som få andra institutioner och medieföretag, guida nya lyssnare till det svenska språket, samhället och även till hela SRs breda utbud på olika plattformar. På så sätt bidrar Sveriges Radio också till samhällsnyttan.

Sveriges Radio vill därför 2016 starta ett utbud på lätt svenska speciellt riktat till nyanlända. Utbudet ska med fördel gå att använda vid SFI. Uppdraget läggs hos Radio Sweden eftersom det är den redaktion som redan härbärgerar lyssnare från många olika länder och som har en förståelse för den speciella situation som nyanlända befinner sig i.

Uppdrag:

En daglig podd som är mellan fem och tio minuter lång med tillhörande hemsida och närvaro på sociala medier. Podden och den på hemsidan tillhörande texten (som är identisk med poddens innehåll) ska vara anpassad till lyssnarnas behov av att, med ännu bristfälliga kunskaper i svenska, förstå både enkla och mer komplexa nyheter och aktuella frågor.

I uppdraget ingår att på bästa sätt ta till vara de kopplingar som redan finns mellan Radio Swedens utbud på flera språk för nyanlända och SFI. Därutöver behöver redaktionen även guida den hängivna FB-gruppen som idag finns hos Klartext (ofta med annan bakgrund) till den nya utbudet.

Kopplingen mellan utbudet på lätt svenska och utbudet på andra språk ska utnyttjas i de sociala flödena och i dialogen med målgrupperna.

Det ska märkas i de sociala flödena att Radio Sweden är en redaktion som arbetar på flera språk.

Möjligheterna att nå ut via ett samarbete med UR ska undersökas. Dessutom ska Radio Sweden i samarbete med SRs kommunikationsavdelning lägga en plan för hur publiken får kännedom om detta nya utbud.

Bilaga 2: E-postintervjuer med de ansvariga på SR, med svar

Har du några språkliga riktlinjer att utgå ifrån för att anpassa nyheterna efter målgruppen?

Jag inledde mitt arbete med att läsa andra nyhetssidor på lätt svenska, kolla i böcker på lätt svenska och att läsa på om vad ”lätt svenska” innebär. Och har tagit lite hjälp av en vän som är lärare i SFI. Och har sen utifrån det skapat min bild av vad som är viktigt att tänka på. Jag har alltså inte fått några specifika riktlinjer av någon annan, utan har fått skapa dem själv. Jag tänker bl.a på följande saker:

Så rak ordföljd som möjligt, undvika för mycket passivformer, inte för långa meningar. Jag försöker rensa bort onödig information. Vissa svåra ord (som ändå är viktiga att känna till) kan jag ha med, om jag förklarar dem. Typ ”riksdagen- det svenska parlamentet”

Anpassas språket olika beroende på vad olika nyheter handlar om?

Nej jag tror inte det. Men det blir nog automatiskt lättare att förstå ett inlägg om sport eller musik än ett om politik till exempel. Men det beror ju på att själva innehållet de facto är krångligare när det gäller politik.

Undviker du några särskilda sorters ord eller uttryck?

Metaforer och bildspråk. Det kan man alltid förklara på något annat enklare sätt. Och ord som även på ”vanlig” svenska egentligen är för svåra, men som man ofta använder i alla fall i nyhetsinlägg...Försöker hitta en enklare synonym istället. Vissa specifika titlar på t.ex myndigheter och ministrar undviker jag ibland, när det ändå framgår av sammanhanget vilket område just den myndigheten t.ex är ansvarig för.

Vilken information behöver presenteras med extra bakgrundsfakta?

Ofta sånt som har med politik och lagar att göra. Egentligen kanske jag skulle behöva ha med ännu mer bakgrundsfakta i vissa politiska inlägg, men det är en avvägning också, eftersom jag inte vill att det ska bli för långt. Men detta är något jag gärna skulle vilja fråga lyssnare mer om, i nån slags fokusgrupp.

Vad anser du är viktigast i utformningen av nyheterna för att lyssnarna ska förstå innehållet?

Att rensa bort onödig information och fokusera på det som är det viktigaste. Och sen förklara det på ett enkelt och rakt språk. Men utan att förlora för mycket nyanser i innehållet. Det är det svåraste, för om man förenklar för mycket är risken att det blir för hårdraget, eller att man fastslår saker som faktiskt inte är helt klara.

Den andra personen svarade inte på varje fråga, utan endast med följande:

”Vi försöker göra exempelvis musik ännu enklare än politik. Enligt principen att du behöver ha varit i Sverige ett tag för att alls hänga med i svensk inrikespolitik.

[anonymiserad] testar och rådfrågar sina kollegor på språkredaktionerna, men några särskilda riktlinjer finns inte.”

Bilaga 3: "Bostadsministern lämnar sitt jobb"

Hämtad från: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=4916&artikel=6413961>

Bostadsministern lämnar sitt jobb

Bostadsministern Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb i regeringen. Han har fått mycket kritik den senaste veckan.

Mehmet Kaplan har fått kritik för att han var på en middag med personer som har högerextrema politiska åsikter. Mehmet Kaplan säger att han inte visste vilka som var med på middagen. Men många tycker att han borde ha vetat det.

Och igår berättade tidningen Svenska Dagbladet att Mehmet Kaplan har jämfört Israels behandling av palestinier med hur nazisterna behandlade judar på 1930-talet. Han sa det i ett tv-program år 2009. När det här blev känt igår fick Mehmet Kaplan ännu mer kritik.

Statsminister Stefan Löfven bjöd in journalister till ett möte idag, och berättade att Mehmet Kaplan slutar som minister. Diskussionen om vad Mehmet Kaplan har sagt och vilka han har umgåtts med står i vägen för hans arbete som minister, säger Stefan Löfven.

Mehmet Kaplan sa till journalisterna att många människor nu ifrågasätter vem han är och vilka politiska åsikter han har. Mehmet Kaplan säger att detta hindrar honom från att göra ett bra jobb som minister. Och det är därför han slutar på sitt jobb.

– Vi har hamnat i en situation där den jag är och det jag står för ifrågasätts. Och där dessa ifrågasättanden nu står i vägen för mina möjligheter att utträta det som krävs. Därför väljer jag att kliva åt sidan. Det jag arbetade för är viktigare än mig själv. Och jag har därför idag på morgonen begärt av statsminister Stefan Löfven att entledigas ur regeringen, sa Mehmet Kaplan.

Mehmet Kaplan är med i Miljöpartiet, som sitter i regeringen tillsammans med det största partiet Socialdemokraterna.

Det blir ingen ny bostadsminister direkt. Två andra ministrar kommer att dela på jobbet som Mehmet Kaplan hade.

Sammanfattning av textanalys:

Bilaga 4: "Svenska ligan för fotboll är igång"

Hämtad från: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=4916&artikel=6403855>

Svenska ligan för fotboll är igång

Nu är säsongen igång för fotboll i Sverige. Den svenska ligan för herrar, allsvenskan, har startat.

I lördags var det premiär. I den första matchen spelade lagen Malmö FF och IFK Norrköping.

IFK Norrköping vann allsvenskan förra året. Men det var Malmö FF som vann premiärmatchen i lördags.

Så här lät det i radion efter matchen:

- 3-1 till Malmö FF, favorittippade. Matchen är slut. Mot svenska mästarna IFK Norrköping. Rättvist, Rickard?, frågade Andreas Matz
- Vi får väl säga det, med tanke på att lagen hade varsin halvlek, sa Rickard Henriksson.

Det är 16 fotbollslag som spelar mot varandra i allsvenskan. Det lag som vinner blir svenska mästare.

Bilaga 5: "Frans vann melodifestivalen"

Hämtad från: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=4916&artikel=6389377>

Frans vann Melodifestivalen

Artisten Frans blev vinnaren i musiktävlingen Melodifestivalen. Hans låt heter "If I were sorry".

Finalen i musiktävlingen Melodifestivalen var i lördags. Då tävlade 12 artister mot varandra. Tävlingen visades på tv och sändes på radio.

Publiken fick rösta på den låt de tyckte var bäst. Över 12 miljoner röster kom in under kvällen. Frans är 17 år gammal. Han är den yngste artisten som vinner Melodifestivalen sedan 1983.

Det var många som trodde att Frans skulle vinna. Han säger att han blev lite chockad när han vann. Och han förstod inte att han var en favorit.

– Nej det gjorde jag faktiskt inte. Och samtidigt så har jag förträngt allting och inte försökt tänka på det. Vi är här för att ha kul och så. Och när man vinner... ja, jag blev lite chockad...lite chockad, sa Frans.

Nu ska Frans representera Sverige i den europeiska musiktävlingen Eurovision Song Contest. Den är i maj, i Stockholm. Då är 43 länder med och tävlar.

Bilaga 6: Sammanställning av enkätsvar från sfi-elever

Text 1: Bostadsministern lämnar sitt jobb				
SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
D (intensiv)	Den var lätt.	Några ord som <i>kliva, ifrågasätter, umgåtts</i> var svåra för mig.	Eleven har förutom de ord som nämndes i förra svaret också markerat orden <i>begärt, uträtta</i> och <i>entledigas</i> och skrivit korrekta engelska översättningar.	Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb som minister
D (intensiv)	Jag tycker att texten är svår	-	<i>ifrågasätts, ifrågasättanden, uträtta, krävs, att kliva, för är, begärt, entledigas</i>	Texten är om Mehmet Kaplan
D (intensiv)	Texten är lätt	Jag förstår inte några ord, men jag förstår texten	<i>umgåtts, ifrågasätter, krävs, kliva</i>	Texten handlade om bostadsminister Mehmet Kaplan och varför han lämnade sitt jobb i regeringen
D (intensiv)	Det var ganska lätt att förstå	Det finns flera ord som jag inte vet.	Ja: <i>umgåtts, hindrar, ifrågasätts</i>	Om en minister som var med personer som har högerextrema politiska åsikter
D (intensiv)	Jag tycker att texten var inte så lätt och inte så svår. Jag förstod allt.	Ja det var det, därför att det fanns många nya ord.	Ja, det var i texten några svåra ord: <i>hindrar, att kliva, krävs</i>	Texten handlade om bostadsministern som heter Mehmet Kaplan. Han lämnade sitt jobb, därför att det fanns många människor hindrar honom från att göra ett bra jobb. Det var politiska åsikter.
D (intensiv)	Lagom	Varför Mehmet Kaplan slutar som minister (Bostadsministern)	<i>vetat, jämfört, kliva åt, uträtta, entledigas</i>	Texten handlade om Mehmet Kaplan som arbetade som minister

**Text 1:
Bostadsminister
lämnar sitt
jobb**

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
D (intensiv)	Den text var inte så svårt. Men vet inte jag flera ord	”Mehmet Kaplan sa till...” den mening lite svårt för mig.	<i>högerextrema, behandling, behandlade, känt, ännu, umgåtts, ifrågasätter, hindrar, ifrågasätts, ifrågasättanden, möjligheter, utträta, krävs</i>	Jag handlade om politik i texten
D (intensiv)	Mellan. Finns några ord som jag förstår inte.	Den ämne svårt för mig. När vi har ämne politik är svårt för mig, finns många svåra ord	<i>kritik, högerextrema, behandling, ifrågasätter, hindrar, hamnat, ifrågasätts, utträta, krävs, att kliva, entledigas</i>	Om Bostadsminister Mehmet Kaplan som han har fått mycket kritik. Han lämnar sitt jobb.
D (intensiv)	Jag tycker om texten och jag förstod. Det är inte svårt fastän jag inte vet flera ord.	Det är texten inte svårt.	<i>högerextrema, behandlade, judar, känt, ännu, umgåtts, hindrar, möjligheter, krävs, kliva, begärt</i>	Jag förstod texten. Jag handlade om politik i Sverige och Mehmet Kaplan.
D (intensiv)	Jag tycker att texten var ganska lätt	<i>vi har hamnat, står i vägen, ifrågasätter</i>	<i>att kliva, entledigas ur, att utträta, begärt</i>	Texten handlade om en bostadsminister som heter Mehmet Kaplan som lämnar sitt jobb i regeringen för att han har fått mycket kritik den senaste veckan
D (intensiv)	Miljöpartiet och Socialdemokraterna	Diskussionen om politiska åsikter	<i>nazisterna behandlade judar på 1930-talet</i>	Kritik i
C (intensiv)	50% lätt- 50% svår	Nya ord för mig!	<i>umgåtts, ifrågasätter, hindrar, hamnat, ifrågasätts, ifrågasättanden, utträta, krävs, kliva, begärt, entledigas</i>	Det är om minister i Förra regeringen. Han har åsikt om Israel!

**Text 1:
Bostadsministe
rn lämnar sitt
jobb**

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	Ja. tycker om att texten är lätt men har nya ord exempel "Mehmet Kaplan"	Ja. Men jag förstår som är texten	<i>Mehmet Kaplan, judar, umgåtts</i>	Texten handlar bra
C (intensiv)	Texten var mellan lätt och svår	Jag förstår huvudtänket men jag förstår inte några ord	Ja det var några ord jag inte förstod. (Eleven har inte markerat några ord i texten)	Texten handlar om en Bostadsministern som har fått kritik.
C (intensiv)	Så där - mellan.	Vad Kaplan har sagt till journalisterna	<i>ifrågasätts, umgåtts, utträta</i>	Bostadsministern vem lämnat sitt jobb. Han sade att andra personer stå i vägen när han arbetade som minister.
C (intensiv)	Lite svårt	Några nya ord	<i>regeringen, kritik, högerextrema, Dagbladet, umgåtts</i>	Om Bostadsministern Mehmet Kaplan varför lämnade sitt jobb
C (intensiv)	Ja	Nej inte svårt	Ja jag förstod	Dom pratar om politik om problem för landen.
C (intensiv)	Jag tycker är det var mellan lätt och svår	Det var svårt när Mehmet Kaplan berättade	<i>ifrågasätts, ifrågasättanden, krävs, kliva, begärt, entledigas</i>	Det handlade om bostadsminister Mehmet Kaplan och varför han slutade på sitt jobb
C (intensiv)	Jag förstår vad håller det teseten	Ja det finns många nya ord	<i>jämfört Israels, slutar som minister, politiska åsikter, ifrågasätts, krävs, Löfven, entledigas, Miljöpartiet, partiet Socialdemokraterna, bostadsminister</i>	Det texten pratade om Mehmet Kaplan har jämfört Israels behandling av palestinier.

**Text 1:
Bostadsministe
rn lämnar sitt
jobb**

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	Det var mellan	Det var bara ny ord	<i>regeringen, kritik, Dagbladet, jämfört, nazisterna, umgåtts, ifrågasätter, hindrar, ifrågasätts, utträta, krävs, begärt, entledigas,</i>	-
C (intensiv)	Jag förstår lite	Jag förstår inte varför lämnar han jobb?	<i>bostadsministern, högerextrema politiska åsikter, Dagbladet, umgåtts, ifrågasätter, utträta</i>	Mehmet Kaplan (Bostadsministern)
C (intensiv)	Jag tycker att texten är inte lätt men det är bra.	Mehmet Kaplans texten	Ja, många ord men du kan lära dina ord. (Eleven har inte markerat några ord i texten).	Texten handlade om därför Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb
C (intensiv)	Den är lätt	Den är enkelt att förstå	Jag förstår allt	Texten handlade om Bostadsminister Mehmet Kaplan.
C (intensiv)	Jag tycker att det var lätt	Nej, det var jag hitta inte svårt ord.	Nej, jag förstod alla ord.	Texten handlade om bostadsministern lämnar sitt jobb som heter Mehmet Kaplan.
C (intensiv)	Svår	-	<i>bostadsministern, högerextrema, åsikter, judar, blev känt, möte, umgåtts, hindrar, ifrågasätts, möjligheter, begärt, entledigas</i>	Om bostadsministern och din jobb i regeringen som slutade därför han hade fått mycket kritik den senaste veckan
C (intensiv)	Svårt	Nej	Nej	Texten handla om Mehmet Kaplan
C (intensiv)	Nej, text är lätt	Nej	Inget	Handlade texten om Mehmet Kaplan
C (intensiv)	Mellan.	Nej	<i>Nej</i>	Mehmet Kaplan

**Text 1:
Bostadsministe
rn lämnar sitt
jobb**

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	50% lätt och 50% svår	Det finns nya ord som jag förstod inte	<i>umgåtts, ifrågasätter, hindrar, hamnat, ifrågasätts, ifrågasättanden, utträta, krävs, kliva, begärt, entledigas</i>	Om Mehmet Kaplan lämnar sitt jobb i regeringen för att han jämfört Israels behandling av palestinier
C (intensiv)	Jag tror att texten var lätt	Det finns som svår ord eller ny ord	<i>Dagbladet, umgåtts, ifrågasättanden, regeringen</i>	Texten handlar om vad minister Mehmet Kaplan har sagt och hans åsikt jämfört Israel i radio och hur Löfven svar.t

**Text 2: Svenska
ligan för fotboll
är igång**

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
D (intensiv)	Svår	”Varsin halvlek”	<i>favorittippade</i>	Fotboll i Sverige
D (intensiv)	Jag tycker att texten var svår	”Säsongen igång”	<i>allsvenskan, favorittippade, mästarna, lät</i>	Texten handlade om svenska fotboll lagar som spelar mot varandra i allsvenskan och vad som händer i spel mellan lagen Malmö FF och IFK Norrköping
D (intensiv)	Ja, jag tycker om texten och jag tänker det är lätt	Det är lätt för mig och inte svårt	<i>varsin</i>	Jag handlade texten om fotboll i Sverige
D (intensiv)	Svårt	Jag förstår att det vad menar men ord är svåra för mig	<i>säsongen, herrar, premiär, matchen, premiärmatchen, tippade, mästarna, varsin halvlek,</i>	Den texten om Malmö FF som vann premiärmatchen i lördags
D (intensiv)	Den text var mycket lätt för mig för att jag gillar fotboll	Texten är inte så svårt för mig	<i>varsin</i>	Jag handlade om allsvenskan fotboll

Text 2: Svenska ligan för fotboll är igång

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
D (intensiv)	Det var lätt	-	<i>varsin halvlek, favorittippade</i>	Texten handlade om svenska ligan för herrar
D (intensiv)	Jag tycker att texten var lätt att förstå	Nej det var inte	-	Texten handlade om två fotbollslag som har spelat. De var MFF och IFK. Den text handlade också om vem ska bli svenska mästare av de 16 fotbollslag.
D (intensiv)	Det var lätt	Nej	<i>lagen, varsin</i>	Om fotboll matchen mellan Malmö FF och IFK Norrköping och svenska fotboll säsongen överallt.
D (intensiv)	Texten är lätt	Ingenting är svårt	Jag förstår allt	Texten handlade om svenska ligan i fotboll i Sverige
D (intensiv)	För mig texten är inte svår	Att lagen hade varsin halvlek	<i>mästare, varsin halvlek</i>	Texten berättar om svenska fotboll. Malmö FF vinn första matchen.
D (intensiv)	Lätt var den	-	<i>lagen, herrar</i>	Malmö FF slår IFK Norrköping
C (intensiv)	50 %	nya ord	<i>säsongen, tippade, mästarna, tanke, varsin halvlek</i>	Om svenska ligan för herrar, lag som vinner blir mästare!
C (intensiv)	Jag tycker att texten är lätt och jag kan förstå	Nej, det var svårt inte. Jag kan förstå allt	-	Det finns handlar i texten bra som att jag kan förstå.
C (intensiv)	Det var ganska lätt	Nej, texten är inte svårt att förstå	Det finns kanske två-tre ord som var svåra att förstå	Texten handlar om en fotboll match mellan Malmö FF och IFK Norrköping i lördags. Malmö FF var vinner i år.

Text 2: Svenska ligan för fotboll är igång

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	Lätt	-	<i>fotbollslag</i>	Svenska säsongpremiär för fotboll. Malmö FF vann 3-1 mot IFK Norrköping i lördags. Det var premiär. Det finns 16 fotbollslag som spelar mot varandra. Det handlade om premiär av allsvenskan.
C (intensiv)	Lätt	-	<i>allsvenskan,</i>	Om svenska ligan för fotboll, när började din, vem spelade i första matchen, Malmö FF vann om IFK Norrköping
C (intensiv)	De lätt	Inget svårt	Nej jag förstod	Det handlar om ett spel från två olika länder
C (intensiv)	Det var lätt	inget	<i>säsongen</i>	Det handlade om en först matchen mellan lagen Malmö FF och IFK Norrköping.
C (intensiv)	Nej, det texten är inte svårt	Det finns några ord	<i>favorittippade, Norrköping, varsin, varandra</i>	Mot svenska mästarerna IFK Norrköping 3-1 till Malmö FF
C (intensiv)	-	-	-	-
C (intensiv)	Jag förstår	-	<i>ligan, varsin halvlek</i>	Det texten berättade om svenska fotboll turnering
C (intensiv)	Den här text är lätt	Nej	-	Texten handlade om premiärmatchen i lördags mellan Malmö och Norrköping

Text 2: Svenska ligan för fotboll är igång

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	Det är lätt	Nej, det är enkelt att förstå	Nej, jag förstår allt	Texten handlade om allsvenskan fotboll och matchen mellan Malmö FF och IFK Norrköping
C (intensiv)	Jag tycker texten var lätt	Nej, det något i texten som var svårt att förstå	Nej, jag förstod alla ord	Texten handlade om svenska ligan för fotboll är igång
C (intensiv)	Lätt	-	<i>herrar, förra året, väl, varsin halvlek</i>	Om svenska ligan för fotboll och nya säsongen som har startat
C (intensiv)	Lätt	Nej	Nej det var lätt	Texten handlar om fotboll i Sverige
C (intensiv)	Jättelätt	Nej	-	Texten handlade om fotboll säsongen
C (intensiv)	50 %	Nya ord	<i>herrar, säsongen, mästarna, varsin halvlek</i>	svenska ligan
C (intensiv)	Jag tror att texten var lätt	Det finns som svåra ord	<i>favorittippade, varsin halvlek</i>	Svensk ligan och Malmö FF mot IFK Norrköping match

Text 3: Frans vann melodifestivalen

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
D (intensiv)	Den var lätt	”Och samtidigt så har jag förträngt allting”	<i>förträngt, sändes</i>	Frans vann melodifestivalen
D (intensiv)	För mig texten var inte svår	-	<i>förträngt, sändes, fick rösta, låt, tävlade,</i>	Texten berättar om Melodifestivalen och vem vinner
D (intensiv)	Texten är lätt	Jag förstår allt	<i>förträngt</i>	Texten handlade om artisten Frans som blev vinnaren i musiktävlingen Melodifestivalen

Text 3: Frans vann melodifestivalen

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
D (intensiv)	Det var lätt	Nej	Nej	Om artisten Frans som blev vinnaren i Melodifestivalen och som ska tävla i Eurovision Song Contest
D (intensiv)	Jag tycker att texten mycket lätt att förstå	Nej	Nej	Texten handlade om en artist som heter Frans. Han vann Melodifestivalen som bäst tyckte publiken. Han ska representera Sverige
D (intensiv)	Jag tycker att texten är lätt	-	<i>chockad</i>	Texten handlade om artisten Frans som vann i musiktävlingen Melodifestivalen
D (intensiv)	Jag tycker att texten var lätt	Jag förstod hela texten	<i>förträngt</i>	Jag handlade om musik
D (intensiv)	Lätt	Jag förstå 99% ord	<i>Melodifestivalen, sändes, förträngt, Eurovision</i>	Den texten om Frans som vann i Melodifestivalen. Han är yngste artisten som vinner
D (intensiv)	Jag tycker om texten och det är lätt	Det är mycket lätt för mig. Jag förstod allt	-	Jag handlade texten om Melodifestivalen och Eurovision Song Contest
D (intensiv)	Jag tycker att texten är lätt	-	<i>sändes, förträngt</i>	Texten handlade om en artist heter Frans som blev vinnaren i en musiktävlingen Melodifestivalen. Han är 17 år gammal.
D (intensiv)	Svår	Frans representerar Sverige i musiktävlingen Eurovision Song Contest	17 år gammal som vinnare melodifestivalen sedan 1983	Musiktävlingen Melodifestivalen.

Text 3: Frans vann melodifestivalen				
SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	50 %	Nya ord	<i>musiktävlingen, tävlade, tävlingen, sändes, förstod, förträngt</i>	Om Frans och han ska representera Sverige i Eurovision
C (intensiv)	Tycker om att i texten är lätt	Jag förstod inte vad som gjorde rösta som vinner vad är bästa	Ja, jag förstod mycket	Handlar texten ganska bra
C (intensiv)	Ja, det var lätt	Nej, det var inte svårt att förstå	Ja, det finns några ord som jag förstod inte men jag förstå	Texten var om Melodifestivalen. Artisten Frans vann
C (intensiv)	Lätt	Jag förstår vad texten handlar om	<i>förträngt</i>	Artisten Frans. Han vann melodifestivalen tävlingen, det betyder att han ska representera Sverige i Eurovision. Den ska vara i Stockholm i maj
C (intensiv)	Lätt	-	<i>chockad</i>	Om artisten han heter Frans och om hans låt heter If I were sorry
C (intensiv)	Nej inte svårt	Ja jag förstår	Jag förstår	Den texten pratar europeiska musiktävlingen
C (intensiv)	Det var lätt	Nej det var inget	-	Det handlade om en artisten Frans. Han blev vinnaren i musiktävlingen Melodifestivalen
C (intensiv)	Nej, jag är förstår det texten	Nej	-	-
C (intensiv)	Det var lätt	Det var nya ord men jag förstår	<i>chockad</i>	Frans en killen har vann melodifestivalen han är 17 år och han ska delta i Stockholm med andra 43 länder
C (intensiv)	Jag förstår texten	-	<i>förträngt</i>	Texten berättar om Frans som vann Melodifestivalen

Text 3: Frans vann melodifestivalen

SFI-nivå	Tycker du texten var lätt eller svår?	Var det något i texten som var svårt att förstå	Var det några ord i texten som du inte förstod?	Vad handlade texten om?
C (intensiv)	Texten är lätt	Nej	Ja men något speciell	Texten handlade om Melodifestivalen och Frans segern
C (intensiv)	Jag tycker att det är lätt	Nej det är enkelt att förstå	Nej jag förstår allt	Texten handlade om Frans vann Melodifestivalen
C (intensiv)	Jag tycker att det var lätt	Nej, det var jag hitta inte svårt ord	Nej, jag förstod alla ord	Texten handlade om Frans vann Melodifestivalen. Han heter Artisten Frans. Han låt heter "If I were sorry"
C (intensiv)	Lätt	-	<i>tävlande, tävlingen, rösta</i>	Om Melodifestivalen och artisten som blev vinnaren där och därför ska representera Sverige i Eurovision
C (intensiv)	Det var lätt	Nej	Nej	Texten handlar om europeiska musiktävlingen, Melodifestivalen
C (intensiv)	Ja, lätt	Jag förstå allt	Inget	Texten handlade om musik och europeisk musik och Frans Melodifestivalen
C (intensiv)	Nej	Nej	Nej	Melodifestivalen och Frans
C (intensiv)	Lätt	Nya ord	<i>tävlingen, tävlande, sändes, röster</i>	Det är om Frans blev vinnaren i musiktävlingen Melodifestivalen och han blev lite chockad när han vann. Nu ska han representera Sverige i den europeiska musiktävlingen
C (intensiv)	Jag tror att texten var lätt	När Frans pratar	Nej	Texten handlade om Frans och Melodifestivalen

